No. 16

NUMĂRUL

Signal

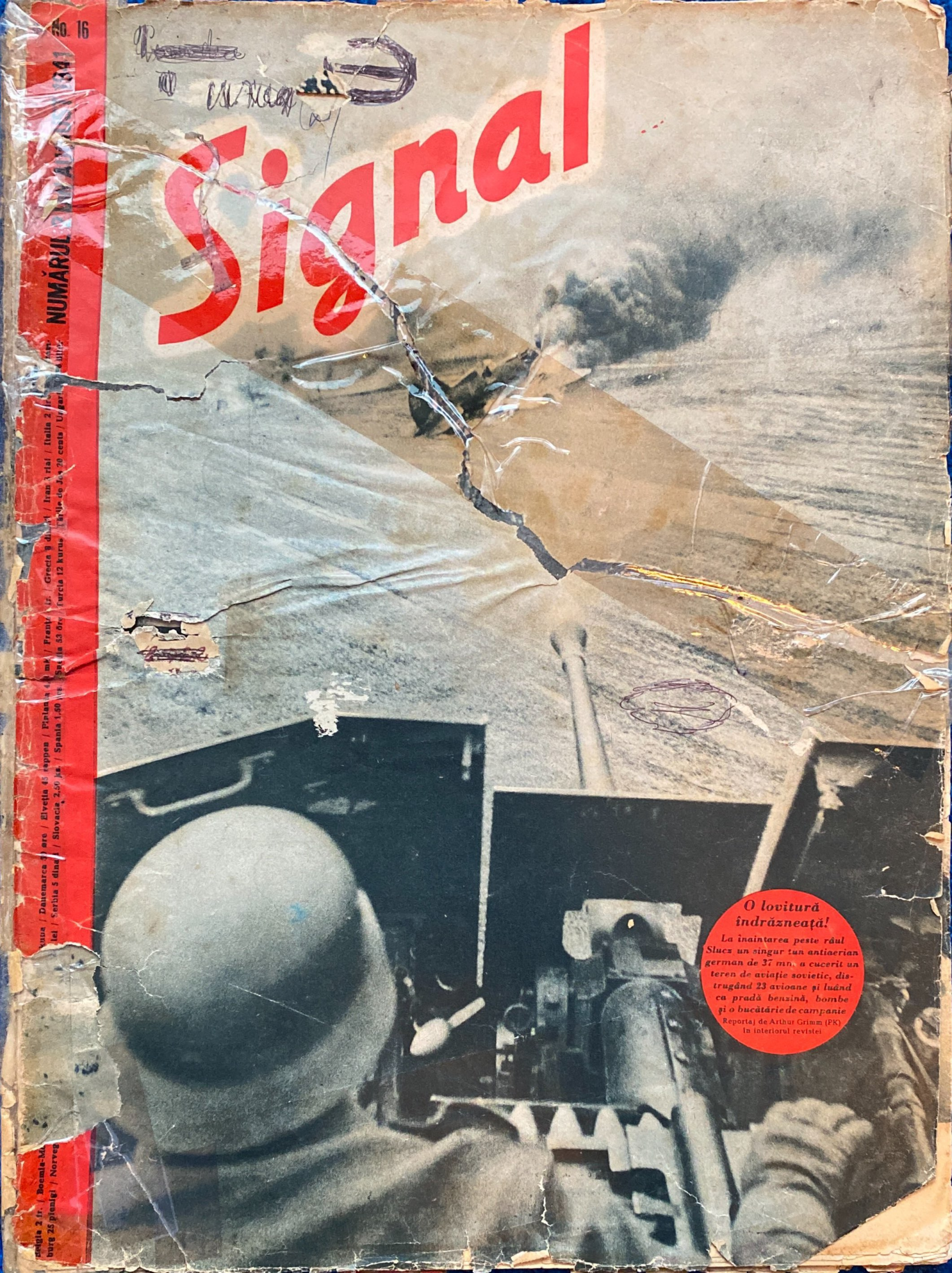

O lovitură îndrăzneață!

La înaintarea peste râul Sluci un singur tun antiaerian german de 37 mm a cucerit un teren de aviație sovietic, distrugând 23 avioane și luând ca pradă benzină, bombe și o bucătărie de campanie

Reportaj de Arthur Grimm (PK) în interiorul revistei

Hensoldt

HENSOLDT · WETZLAR ·

DIALYT

Binocluri de campanie cu prisme

pentru voiaj — sport — vânătoare

M. HENSOLDT & SOEHNE

Opt. Werke A-G, Wetzlar

Luptele de stradă

COPYRIGHT 1941 BY DEUTSCHER VERLAG BERLIN

Luptele de stradă pot fi considerate drept o specialitate a trupelor sovietice. Timp de 25 de ani ele au fost dresate să tragă din pivnițe, din copaci, prin ferestrele podurilor. In Uniunea Sovietelor există o întreagă literatură asupra războiului de guerilă, în aceste lupte populația urmând să joace un rol cu totul special. Asemenea instrucțiuni poartă titluri de felul următor: „Tehnica revoltei înarmate." Aici a fost postat un tun german antitanc, pentru a opune teoriei insurgenților practica încercată a infanteriei germane. Foto: E. Grimm (PK)

Dacă aceasta continuă...

Un specialist din Statele Unite despre șansele Angliei în lupta din Atlantic

După principul britanic de a scoate din orice lucru ceea ce este mai bun, acțiunea germană din Est, care a prevenit planurilor anglo-sovietice, a fost primită ca o adevărată „pauză".

La Londra trebue să se constate însă cu o grije fățișe, că lupta din Atlantic se continuă cu neînduplecată metodă, — sau și mai bine — cu o metodică neînduplecare, neputând fi vorba despre o „pauză".

Cine vrea să fie informat fără prejudiții despre această problemă, nu va putea decât să salute compararea cifrelor germane cu datele dintr'un articol întitulat „Lupta din Atlantic" publicat în cunoscuta revistă politică din Statele Unite „Time" din 28 Aprilie 1941. Această revistă, cunoscută ca o prietenă incontestabilă a Angliei, nu va fi desigur suspectată de nimenea de a lucra în favoarea propagandei germane. Ea scrie:

„In ultima săptămână Sir Percy Noble, comandantul britanic al liniilor maritime de Vest, era convins că bătălia din Atlantic era pe punctul de a fi pierdută. Problema în fața căreia s'a văzut pus suna astfel: „poate să fie pierdută bătălia din Atlantic atât de încet, încât roata norocului în războiu să se schimbe mai înainte ca Anglia să fie complect învinsă?"

Se vede deci că comandantul britanic al liniilor maritime de Vest este de acord cu autorul articolului din „Time", că bătălia din Atlantic este pierdută, sub toate împrejurările, pentru Anglia.

Și mai departe:

„Amiralitatea britanică a anunțat în săptămâna trecută, că va publica în viitor pierderile flotei comerciale britanice nu săptămânal, ci numai lunar. Motivul acestei hotărîri poate să fie explicat prin faptul, că Germanii nu mai trebue să afle cât de eficace au fost unele atacuri (!). Insă dacă această hotărîre s'a luat în parte și din considerație față de moralul frontului patriei, atunci acesta este un semn rău. Darea de seamă săptămânală despre pierderile de tonaj era cel mai bun barometru pentru situația războiului în Anglia, iar fiecare Englez știe, că chiar dacă țara sa poate să supraviețuiască catastrofe în Marea Mediterană, ea nu poate să supraviețuiască pierdera bătăliei din Atlantic."

Ce le rămâne Englezilor?

Autorul calculează tonajul care i-a stat Angliei la dispoziție la începutul războiului și mai târziu în confiscări și cumpărături. El ajunge la un total de 35 milioane tone socotind cam 3 milioane tone prea mult. El scade cifra de 5,3 milioane tone pentru vasele scufundate, cifră pe care o evaluiază cu 6,4 milioane tone (!) mai puțin decât datele germane. Să nu fim însă prea minuțioși ci să ascultăm mai departe:

„Această cifră frumoasă, grasă și încurajatoare este totuși eronată. In primul rând o mare parte din tonajul acesta a fost confiscat de către Amiralitate în scopuri militare, pentru transporturi de trupe, pentru aprovizionarea teatrelor de operațiuni din Marea Mediterană și pentru protecția convoaielor prin vase comerciale înarmate. In al doilea rând, o mare parte din tonajul existent nu se pretează pentru aprovizionarea Marei Britanii: Unele dintre vapoare sunt construite pentru navigația fluvială, altele au fost întrebuințate până la izbucnirea războiului în Canalul Mânecii numai pentru transporturi dela coastă la coastă." — Astfel se explică diferența dintre datele engleze și cele germane care vorbesc în mod expres numai despre tonajul transoceanic. —

„O mare parte din tonajul marilor vapoare de pasageri, nu poate să fie întrebuințată pentru transporturi de mărfuri", continuă „Time". Multe dintre aceste vapoare deservesc servicii speciale în regiunile cele mai îndepărtate ale globului, de unde nu pot fi retrase fără consecințe. După evaluări londoneze, tonajul care stă într'adevăr la dispoziție pentru importul de alimente și de armament în Anglia, se cifrează așadar, în urma acestor factori, numai la 13 milioane tone.

„Aceasta însă nu este încă totul! Rutele se parcurg mai încet, deoarece convoaiele trebue să se acomodeze la vitezele unităților mai încete și în afară de aceasta trebue să urmeze un curs în zig-zag.

In medie, cursele necesită un timp îndoit față de cel necesar în timp de pace. Aceste vapoare cu un tonaj de 13 milioane tone, transportă deci numai atâtea mărfuri cât au putut să transporte înainte de războiu 6,5 milioane tone."

Autorul articolului din „Time", care ține mult să fie considerat ca bine informat, evaluiază pierderile de tonaj britanice în urma pericolelor la care sunt expuse convoaiele, cu mult peste evaluările cele mai precaute germane. El scrie mai departe:

„Insă nici aceasta nu este totul! Din toate porturile britanice nu domnește decât în Liverpool și în porturile de pe Clyde și Severn o circulație comercială normală. Edinburgh, New Castle, Hull, Londra și Southampton, sunt în ordinea de mai sus din ce în ce mai puțin utilizabile în special în urma operațiunilor concentrate ale submarinelor germane și într'o măsură mai mică în urma grelelor atacuri ale aviației germane. Porturile sunt pe scurt „adevărate obstacole" care reduc valoarea practică a flotei comerciale britanice la echivalentul de aproximativ 5 milioane tone.

„Insă nici aceasta nu este totul! In urma avariilor mari și mici, vase cu un tonaj de circa un milion tone sunt mobilizate pentru reparații în șantiere sau trebue să aștepte până este loc liber pentru ele în șantierele supraîncărcate. La aproximativ un sfert din acest tonaj, stricăciunile au survenit în urma riscurilor normale ale navigației și în urma uzajului. Restul a fost cauzat de naziști. O importantă parte din vasele deteriorate sunt deasemeni o povară, căci șantierele se străduiesc cu disperare să construiască nu numai vase comerciale ci și vase de războiu."

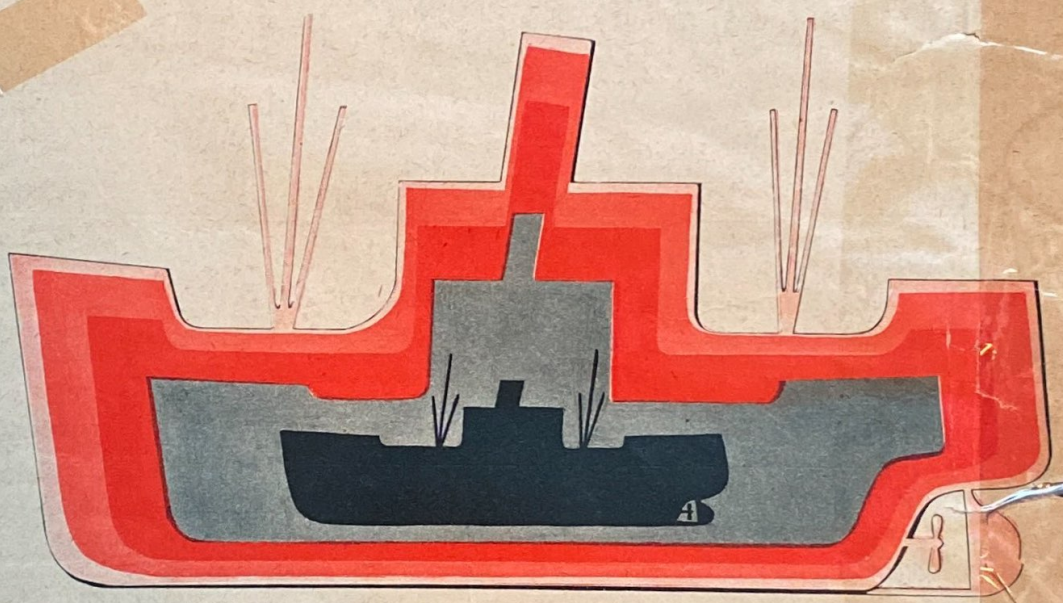

Dacă aceasta continuă ... *La sfârșitul lunei Mai situația era astfel: Anglia intrase în războiul actual cu un tonaj transoceanic de 17 milioane tone. Ea a mai primit în plus până la 31 Mai 1941, 2,7 milioane tone prin construcții noui, prize și cumpărături. In afară de aceasta Anglia a întrebuințat 2,5 milioane tone de vase neutre. Din restul de tonaj existent în lume, Anglia a întrebuințat 7,6 milioane tone. Marea Britanie ar fi avut prin urmare în mod teoretic, — 29,8 milioane tone. Cifra aceasta este reprezentată pe desenul nostru prin vasul întreg. Din această cifră trebue totuși să se scadă, după datele germane: 1. 2 milioane tone, pierderi prin stricăciuni și lipsa de docuri suficiente și de posibilități de reparație (roz); 2. 5 milioane tone, prin întrebuințarea vaselor comerciale în scopuri militare (roșu deschis); 3. 6 milioane tone, prin pierderi de timp la cursele în convoiu și prin greutăți de încărcare și de descărcare (roșu închis); 4. 11,7 milioane tone, pierderi de vase britanice sau de vase străine în serviciul Angliei, prin scufundare (gri). După calculul german, Angliei îi mai rămân în luna lunie 1941, 5,1 milioane tone utilizabile pentru aprovizionare. Cifra aceasta este reprezentată pe desenul nostru prin vasul negru. Expertul revistei „Time" calculează totuși că încă dela sfârșitul lunei Martie 1941 Anglia nu mai dispunea decât de 4 milioane tone*

Chiar dacă le reușește Angliei și Statele Unite ...

„După acest calcul Angliei îi stau la dispoziție de fapt și în mod practic numai 4 milioane tone din cele 27,7 milioane tone ale flotei sale comerciale, pentru întregul său import de peste Ocean. Dela începutul lunei Martie 1941, pierderile săptămânale de tonaj se cifrează la peste 100.000 tone. Dacă lucrul acesta continuă, Marea Britanie poate pierde în anul 1941 mai mult de 5 milioane tone. Chiar dacă Anglia

Statelor Unite le reușește să construiască în anul acesta 2,1 milioane tone, ceea ce ar însemna aproximativ cifra maximă, atunci flota de 13 milioane tone care aprovizionează actualmente Anglia, s'ar micșora cu 3 milioane tone, sau cu aproximativ 23 %. Tonajul efectiv care ar sta la dispoziție pentru aprovizionarea Angliei, ar scădea la ceva mai mult de 3 milioane tone. Dacă lucrul acesta ar continua, Englezii nu ar mai fi stăpâni pe problema tonajului, ci ar fi copleșiți de ea."

În fața acestor cifre, merită să se constate, că și în această privință, calculele germane sunt mai precaute: în timp ce „Time" evaluiază vasele ce stau încă într'adevăr la dispoziția Angliei la numai 4 milioane tone, cifrele germane pun în contul Angliei 1,1 milioane tone mai mult!

După ce autorul articolului din „Time" s'a împrospătat câtva timp prin considerațiuni asupra raporturilor războiului mondial în 1914—18, — sfârșitul bun, toate bunel, — se reîntoarce cu un suspin la aspra realitate:

„În primul rând s'a schimbat radical raportul de forțe dintre cei ce atacă și cei ce sunt atacați. Spre sfârșitul ultimului războiu, Anglia dispunea de peste 496 distrugătoare și putea în afară de aceasta să conteze și pe ajutorul altor 100 distrugătoare americane, 92 franceze și 67 italiene — deci în total 757 distrugătoare. În ultima săptămână Anglia dispunea de mai puțin de 300 distrugătoare și vase auxiliare înarmate. Printre acestea sunt și cele 50 de distrugătoare cedate de către Statele Unite, precum și câteva zeci

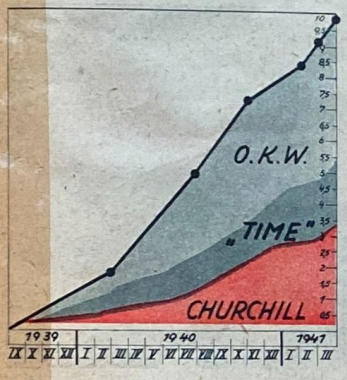

Din totalul vaselor de comerț pierdute până la sfârșitul lunei Martie 1941, domnul Churchill nu recunoaște decât 3,2 mil tone. Ziarul „Time" evaluiază pierderile la 5,3 mil tone. Adevărata cifră, anunțată la sfârșitul lui Martie, de Comandamentul Militar German, era de 9,9 mil tone

de vedete. Germanii au avut în primăvara anului 1917, 128 submarine în serviciu. În primăvara aceasta, Germania dispune de cel puțin 180 submarine, probabil chiar de mai multe. Iar submarinele au astăzi o viteză cu mult mai mare. În timp ce flota ofensivă a Germaniei este mai puternică cu 50 %, defensiva engleză este pe jumătate mai slabă decât în 1917.

„Pentru a bloca submarinele germane, Englezii au trebuit să supravegheze în anii 1917/18 numai Canalul Mânecii și deschiderea nordică a Mării de Nord dintre Scoția și Norvegia, — în total un front de blocadă de numai 300 mile marine. La sfârșitul războiului frontul acesta a fost acoperit cu un baraj compact de mine. De data aceasta Germanii au ocupat Norvegia, iar

Care ar fi situația în cazul că Anglia s'ar servi numai de propriile ei tonaje? *La începutul războiului, Marea Britanie dispunea de un total de 17 mil. tone, capacitate de vase de comerț transoceanice. Din această cifră, aproximativ 5 mil tone (vapor cenușiu), au fost puse în serviciul marinei de război, prin urmare au fost scoase din serviciul navigației comerciale. Până la 31 Martie 1941, forțele germane navale și aeriene au scufundat în total 11,7 mil tone (vapor roșu), astfel că fără să ținem seamă de noile vase construite între timp, închiriate sau cumpărate, evaluate la 2,7 mil tone (vapor alb) — făcând apoi abstracție de tonajul străin însușit de Anglia, serviciul activ al aprovizionării Marei Britanii nu ar mai dispune decât de 300.000 tone, capacitate de vase comerciale (vapor negru). În realitate, aproximativ 50% din vasele pierdute de Anglia fac parte din tonajele navale ale altor țări*

Franța a fost învinsă. Între Narvik și Bayonne, pe o distanță de 2.300 mile marine, stau la dispoziția Germaniei toate porturile. Tabela noastră arată ascendența curbei scufundărilor de când Germanii au pus mâna pe Norvegia și pe bazele navale franceze."

Ce va aduce viitorul?

Autorul articolului din „Time" apreciază importanța serioasă și crescândă a aviației germane și amintește alte avantagii pe care le are conducerea militară germană, apoi se referă la Marea Mediterană:

„Marea Mediterană stătea la libera dispoziție a Englezilor pentru import în ultimul război. Prin intrarea în războiu a Italiei a fost blocată scurta rută a Mării Mediterane."

Autorul amintește pe drept cuvânt cât de mare îngreunare însemnează pentru flota comercială engleză, staționarea de puternice formațiuni navale britanice în Marea Mediterană, îndrăznețele acțiuni ale flotei germane în Atlantic, precum și lungul drum împrejurul Africei. Insfârșit autorul evaluiază pierderile în modul următor: 30 % prin submarine, 23 % prin aviație, 22 % prin mine, 8 % prin vase de războiu și alte 8 % din cauze necunoscute, neuitând să completeze aceste date atât de măgulitoare pentru marina de războiu germană prin adăugarea faptului, că „dela întrebuințarea noilor tipuri de avioane procentul scufundărilor cauzate de bombardare s'a mai ridicat probabil!"

După aceste constatări se poate înțelege îngrijorarea autorului: „Ce va aduce viitorul, dacă pierderile continuă în același ritm? Unde să găsim noi cele 3 sau 4 milioane tone de care avem nevoie pentru a complecta golurile ce s'au ivit și pentru a trece cu bine peste anul 1942?"

Trebue să se recunoască, că autorul acestui articol din „Time" a prezentat frumos și clar problema luptei din Atlantic, care pentru un laic nu este ușor de înțeles. Responsabile sunt submarinele germane, minele, flota de războiu și avioanele. Și vor fi responsabile și mai departe. Cel ce a urmărit cu atenție, metoda germană de informație, nu va aștepta să se fixeze un termen când lupta din Atlantic va fi definitiv pierdută pentru Anglia. Germania își anunță victoriile numai atunci când ele sunt câștigate.

Până atunci să ne mulțumim cu părerea articolului din „Time" și cu aceea a lui Sir Percy Noble, care știu prea bine că lupta din Atlantic, — indiferent când și cum — va fi pierdută.

R. Crohme

Tonajul de care are nevoie Anglia, în cazul că-și reduce la minimum trebuințele

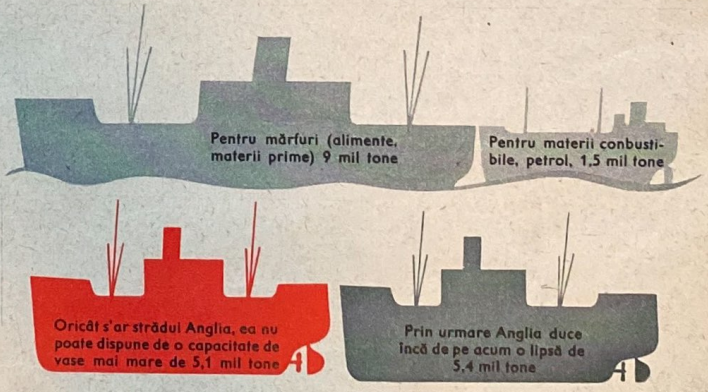

Va putea Anglia să umple acest gol? — Nu! *Domnul Roosevelt, pentru lumea anglo-saxonă un martor ce nu dă de bănuit, a declarat la 28 Mai 1941: „Cu știința guvernului britanic desvălui următoarele: Pierderile navigației britanice sunt de trei ori mai mari decât capacitatea de noi construcții a Marei Britanii și de două ori mai mari decât putința actuală de noi construcții a șantierelor navale britanice și americane*

„Divizia Albastră“ spaniolă în marș

Nu vrea să lipsească dela lupta decisivă contra dușmanului omenirii

Drapelul, *pe care-l duce cu el fiecare batalion al voluntarilor spanioli sosiți în Germania, poartă pe pânză și la vârf vechile semne de victorie ale Falangei*

Dreapta: **In sunetele imnului național spaniol** *sosesc, batalion după batalion, voluntarii spanioli într un lagăr din Sudul Germaniei, unde sunt echipați pentru campanie. De aici vor fi încadrați în frontul european din răsărit*

Pentru a do ua oară în contra unui vechiu inamic. *De șase ori a fost rănit acest voluntar în luptele contra distrugătorilor patriei sale, după cum dovedesc cele șase unghiuri de pe mâneca stângă. El nu se odihnește însă, până când rușinea bolșevismului nu va fi complect stârpită din lume*

Fotografiile: Reinke

Se iau în primire tunurile grele. *„Divizia Albastră“ este o unitate de luptători instruiți din toate armele. In scurtă vreme ei vor fi familiarizați cu caracteristicile armamentului modern, pentru a putea apoi intra în luptă*

Una, două lovituri — izbucnește foc! *Cu tunul nostru a.a. de 37 mm, protejați în față numai de scutul tunului, ne îndreptăm spre un teren de aviație sovietic din Sudul orașului Novo-Miropol. Tocmai aterizau două avioane inamice. Primul ne scapă, pentru al doilea însă avem timp câteva secunde. Obuzul fosforescent al nostru lovește în plin. Aparatul se prăbușește în flăcări*

O lovitură îndrăzneață

Un tun ușor antiaerian german cucerește un teren de aviație sovietic și distruge 23 avioane inamice

Reportaj special de Arthur Grimm (PK)

Câteva minute mai târziu *distrusesem cu tunul nostru opt din aparatele sovietice de pe teren. Personalul terestru o luase repede la goană. Veni-vor oare soldații sovietici înapoi, când își vor da seama de colosala lor superioritate numerică? Prima noastră grijă de acum trebue să fie: economie la muniții. Deci — asalt!*

Așteptăm în fața localității Nova Miropol. Tunul nostru Nr. 1 primește misiunea să se deplaseze la 4 km spre Sud de șoseaua de înaintare și să ocupe un teren de aviație sovietic, descoperit de observatorii noștri.

Plecăm în direcția soarelui, peste ogoare și pășuni și prin lanuri înalte de grâu. În carâmbul cizmei stau la îndemână pistoalele și grenadele de mână. Suntem protejați în fața numai de scutul tunului și trebue să ne asigurăm continuu contra surprinderilor din partea trăgătorilor inamici din lanurile de grâu. Am făcut deabia 20 minute de drum, o perdea de nori ascunde tocmai soarele, când descoperim la dreapta noastră aerodromul. Recunoaștem în față două avioane de vânătoare cu un sigur loc, în mijlocul câmpului întins e o pădurice. Departe, din fund, vin două biplane și încep a ateriza. Acuma știm: aerodromul e ocupat încă.

Dela 1500 m trimitem câteva obuze explozive. Deodată totul începe a prinde viață. Personalul terestru și aviatorii aerodrumului rusesc o iau la goană și dispar în dosul dealurilor. Ne-au luat oare drept tancuri? Biplanul din față o șterge, pentru al doilea avem doar câteva secunde. O bombă fosforescentă explodează. Aparatul sovietic cade greoi la pământ.

Pornim în direcția avioanelor pregătite de plecare. Una, două lovituri: izbucnește foc. Într'un loc stă pregătit de zbor contra înaintării germane un mare bombardier „Martin". Din mers îi trimitem un obuz explosiv, care e suficient. — Ura! Ne năpustim asupra restului, cu ciocanele și securile. Sfărâmăm cârmele, nimicim cu pistolul pneurile trenului de aterizare. Și iată acum rezultatul meritelor tunului de 37 mm: „Aerodromul ocupat, 23 avioane distruse sau puse în imposibilitate de zbor, pâine proaspătă și alimente capturate ca supliment pentru bucătăria noastră".

Într'o mână puşca, în cealaltă securea sau grenade, *ne aruncăm înainte. Trebue să distrugem restul aparatelor inamice*

„La repezeală punem aparatele sovietice în imposibilitate de a zbura. *Stârâmăm cu securile cârmele, demontăm elicele*

Focuri de pistol în pneuri: *ăsta n'o să mai decoleze. Așa gonim peste aerodromul sovietic. Apoi începe...*

... trecerea în revistă a prăzii: *aici e depozitată, în butoae mari, benzină. In scurt timp am distrus 23 avioane sovietice de toate tipurile, de vânătoare și bombardiere. Chiar și...*

... bombele, destinate nouă, *ne-au căzut întregi în mână. Câțiva oameni au cucerit un uriaș material de război, iar pe deasupra...*

... bucătăria în activitate a piloților sovietici. *'Soldatul poate să fie mort, sătul însă trebue să fie', spune un vechiu proverb rusesc*

Incărcați cu alimente *și târînd după noi o bucătărie de campanie, ne înapoiem la camarazii noștri: Misiunea a fost îndeplinită!"*

Incursiune în ţara nimănui

De opt sute metri adâncime este zona care, după cum scrie în ruseşte şi lituană pe inscripţie, a despărţit până la 22 Juni posturile de graniţă germane de cele sovietice. Foto: Schmidt-Schaumburg (PK)

Grenadele explodează în zorii zilei —

Marea bătălie a Europei în contra inamicului mondial a început. La întăriturile sovietice externe dela Tauroggen au izbucnit primele flăcări, ca efect al loviturilor bine ţintite. Foto: Schmidt-Schaumburg (PK)

Înainte de atac

Artileria germană a bombardat un sat întărit de pe frontul din Răsărit, pregătind terenul pentru asalt. La marginea satului infanteria așteaptă ordinul de atac Foto: Schneider (PK)

E. W. Müller-Waldeck (PK) †

„E ora H..."

Redacția revistei „Signal" a suferit o pierdere dureroasă. Camaradul nostru Müller-Waldeck, care a plecat cu trupele germane în Rusia ca corespondent PK, a căzut ca un erou în luptele ce s'au dat între Brest-Litowsk și Minsk. Reportajul despre asalturile asupra citadelei a fost scris de el. Odată cu știrea, care ne-a anunțat moartea eroică a colaboratorului nostru, am mai primit la redacție și un reportaj pe care Müller-Waldeck l-a scris pentru „Signal" în primele zile ale atacului împotriva liniilor sovietice și ale trecerii Bugului. Trimiterea acestui reportaj impresionat a întârziat. Îl publicăm acum, ca omagiu în memoria eroului căzut

Printre semnele distinctive ale unităților motorizate care înaintează într'un șir fără sfârșit pe drumul nostru spre răsărit, recunoaștem mereu bivolul și lupul, cele două semne ale trupelor blindate ale generalului Guderian, care acum un an, în Franța, au semănat groaza printre rândurile inamicului. Bivolul și lupul au străpuns la Sedan încheietura liniei Maginot, au pătruns până la Canalul Mânecii, au ocupat portul Calais, au rupt linia Weygand și au urmărit inamicul spre Sud, până la Lyon. Aceste unități blindate au străbătut pe atunci în trei zile distanța de 700 km dintre Lyon și Cognac. Acum le întâlnim iarăși în marș spre răsărit, în mijlocul regimentelor de transport, al bateriilor de artilerie, al mortierelor și obuzierelor de câmp. Trec monștri de oțel, automobile înalte cu încărcături misterioase, pionieri de tancuri, automobile cu material de artilerie. Abia a trecut semnul alb-roșu care indică capătul coloanei, și apare coloana următoare în marele nor de praf.

Curioșii privesc cu mirare această defilare gigantică ce pare a fi condusă de o mână nevăzută. Va fi război cu Rusia? Unde se duc coloanele? Prin Ucraina? Nimeni nu o știe. Soldații stau pe mașinile lor, acoperiți de praf. Fețele lor nu răspund la întrebarea mută care este pe buzele tuturor. Ei execută ordinele pe care le au, în felul natural obișnuit, fără să se mire. Ei intră în cantonamentele lor, în care găsesc pregătite indicatoarele care le arată drumul. Mașinile sunt adăpostite și camuflate cu grijă cu verdeață proaspătă. Dispar în păduri întunecoase. Soldații își caută apă, își întind corturile și găsesc undeva un lac sau un vad unde pot face o baie în grabă. Seara ședem în jurul focului din tabără. Se aude orăcăitul broaștelor. Deasupra luminișului pădurii se așează o ceață fină. Ne culcăm. La noapte, sau în zori, marșul va continua. Cine știe încotro?

În păduri și lângă șosele iau ființă terenurile de aviație ajutoare. Se taie copacii, se întind rețele și se construește pista de aterisaj. Într'o parte sunt depozitate marile bombe argintii, de 1800 kg și mai mult. Pentru cine sunt destinate ele?

În tufiș descoper o unitate de pionieri cu bărci pneumatice și de asalt. Peste ce râu ne vor trece?

Înaintarea continuă fără pauză, spre răsărit, ziua și noaptea.

Colonelul Gerloch, cavaler al Crucii de Fier, și-a camuflat bateriile la câțiva kilometri de frontiera rusească. Am însoțit unitatea sa de artilerie mecanizată și stăm la pândă după informațiuni lângă cortul comandantului. Tragem cu urechea pe la comandanții săi de secție și pe la baterii. Poziția bateriei este mereu schimbată, până când în sfârșit, în pădurile întunecoase de pe lângă Bug, țevile sunt îndreptate printre crengile fagilor spre frontiera sovietică. În seara solstițiului de vară, în fața bateriei adunată în ținută de serviciu, se citește proclamația Fuehrerului. Este o clipă solemnă. Soldații de pe frontul de Est primesc cu însuflețirea sinceră a ostașului german deciziunea Fuehrerului de a lăsa să vorbească armele împotriva vechiului dușman al Germaniei național-socialiste, împotriva regimului sovietic sperjur. În sfârșit, am scăpat de sentimentul neplăcut al necunoscutului, având în față țel limpede.

Știm că atacul va începe printr'un foc de o intensitate extremă, declanșat de artileria concentrată aici. Obiectivele au fost recunoscute de mult, pozițiile tunurilor au fost ridicate și planurile de foc pregătite. Ceasurile care mai sunt până la începutul ofensivei le petrecem într'o încordare extremă, în mijlocul forțelor strânse în păduri.

Cu observatorul înaintat, peste Bug

Locotenentul von Sch., tânărul comandant de baterie la care mă prezint noaptea târziu, îmi explică la o cafea pe care o luăm în fața cortului său, că observatorul de artilerie înaintat are misiunea de a înainta imediat cu avangarda infanteriei și de a observa lupta împreună cu comandantul brigăzii de pușcași. Dacă în timpul bătăliei se ivește vreun obiectiv important, sau dacă situația bătăliei cere un sprijin neprevăzut, atunci ofițerul de observație înaintată reglează prin radio tragerile bateriei sale situată la mai mulți kilometri în spate, luptând astfel împotriva unor obiective improprii armelor infanteriei. El este prin urmare ochiul ager al artileriei, ochiul care înaintează cu primul val de asalt și care determină obiectivele care nu pot fi determinate dela postul de observație al bateriei: o misiune importantă care cere sânge rece și acțiune imediată în toiul luptei de infanterie.

Este încă întunerec beznă. Nu se vede decât focul țigărilor. Arunc o privire asupra ceasului. Masca de gaz, lopata și mai ales excelentul pistol automat le iau cu mine. Apoi pornim în automobilul cu șenile peste câmpurile de cartofi și drumurile de care, înainte, în noaptea întunecoasă și amenințătoare. Trebue să înaintăm pe căi lăturalnice. Orice neglijență poate trăda surpriza care este plănuită pentru zorii zilei.

Pădurea forfotește de viață. Pretutindeni se văd siluete tăcute, negre. Se recunosc conturele unor coloane uriașe, gata să urmeze asaltului infanteriei. Într'o adâncitură ne oprim. Ne dăm jos din mașină și ne furișăm încet prin ogoare, printr'o mlaștină, până ajungem în linia întâia și ne adăpostim la malul Bugului.

Când începe a miji zorile, recunoaștem coloanele brigăzii de infanterie, care și-au săpat adăposturile aici și în ogoarele din spate. Sub scutul nopții, artileria antitanc, tunurile infanteriei, mitralierele și aruncătoarele de mine au intrat în poziție. Nu departe în fața noastră se găsește surpriza zilei: un obuzier ușor de câmp, care a fost adus chiar în linia întâia, pe malul Bugului, pentru a trage direct — la dorința infanteriei — în cele trei adăposturi betonate care interzic trecerea noastră peste Bug.

O mare ispravă mai este și asta! Tractorul credincios a remorcat obuzierul de 2200 kg cât mai departe posibil, apoi au fost înhămați la el doi cai, cari l-au mai tras o bucată de drum, până când coada afetului s'a împotmolit în mlaștină, 60 de pionieri trebuind să tragă obuzierul, sub scutul nopții, până la platforma sa pregătită dinainte.

Dincolo se vede o lumină slabă. Acum tunul este pus la punct, pentru a distruge printr'o singură lovitură la începutul atacului adăpostul inamic și pentru a fi îndreptat apoi asupra celorlalte obiective. Un maior din comandamentul suprem al armatei de uscat germane conduce îndrăzneața acțiune. Îi zăresc o clipă strălucirea lampasului roșu al ofițerilor de stat major. La tun au început să fie rupte crengile care închid câmpul de tragere.

În șanțul nostru, ca peste tot de-alungul frontului de răsărit, formidabila încordare a ultimelor zile și ceasuri își atinge culmea. Șeful infanteriștilor de lângă mine oferă o înghițitură de cognac. În fața noastră așteaptă bărcile de asalt. Ne uităm cu încordare la ceas. Mai este un minut până la ora „H", cum se numește în ordin ora mereu discutată în ultimele zile a atacului. Ne punem căștile. Secundarul se apropie de 60 . . . . Acum, la ora precisă, izbucnesc primele focuri ale tunurilor: începe gigantica feerie de foc a artileriei noastre.

Obuzele se abat ca o grindină de oțel asupra malului celălalt al Bugului. Ele se vor muta tot mai departe, după planul de foc, pentru a distruge fortificațiile dispuse în adâncime ale inamicului și pentru a proteja infanteria în înaintare. De sigur nici în campania din Vest nu s'a tras de multe ori un foc de artilerie atât de concentrat asupra inamicului, într'un sector relativ restrâns al terenului.

În dimineața de o paloare albă, tunurile și obuzierele fulgeră neîncetat, obuzele cad ca grindina, iar aerul este plin de țiuitul și vâjâitul obuzelor explosive. Pentru întâia oară vorbește pe frontul rusesc glasul de foc bubuitor al artileriei noastre, ca o demonstrație a forței germane.

Obuzierul de alături de care am vorbit mai sus, a distrus din prima lovitură adăpostul betonat. Infanteriștii sar din șanțurile lor. Comandantul companiei, ofițerul de observație înaintată, radiotelegrafiștii și cu mine ne repezim în barca de asalt și trecem cu mare viteză spre malul celălalt. Camaradul meu reporter fotografic de război vrea să fotografieze spectacolul impresionant. Lumina slabă îi îngreunează misiunea. El își scoate uniforma și intră în apa Bugului, printre bărcile de asalt, pentru a putea face fotografii.

Cu pistolul automat gata de foc sub braț, debarcăm la malul rusesc și înaintăm pe teren. Ne bucurăm că trecerea s'a făcut atât de simplu. Locotenentul v. Sch. se plimbă printre oameni ca și cum ar face o plimbare matinală prin frumosul parc Tiergarten din Berlin. Nu-l interesează decât harta și terenul. Trecând printr'o baltă, cizmele i se umplu de apă. Le scoate liniștit. La zece metri de el zace un plutonier, rănit de moarte. Lumina dimineții devine tot mai puternică, străbătând ceața și fumul gros de pulbere.

Ajungem la întâiul obiectiv prevăzut în ordin: cota 148. Căutătorii de mine, cu instrumentul lor cercetează terenul. Obuzele vâjâie. Grenade de mână zboară în adăposturile rușești. Pe cota 148, ofițerul de observație înaintată spune comandantului infanteriștilor să mai aștepte, căci după planul de foc artileria va mai trage câteva minute asupra pozi-

Urmare în pagina 51

La un post de comandă de divizie de lângă Prut, la frontiera vremelnică dintre Basarabia, răpită de Soviete acum un an, și restul Moldovei, Generalul Antonescu și Regele Mihai observă pozițiile inamice

Regele și Generalul Său

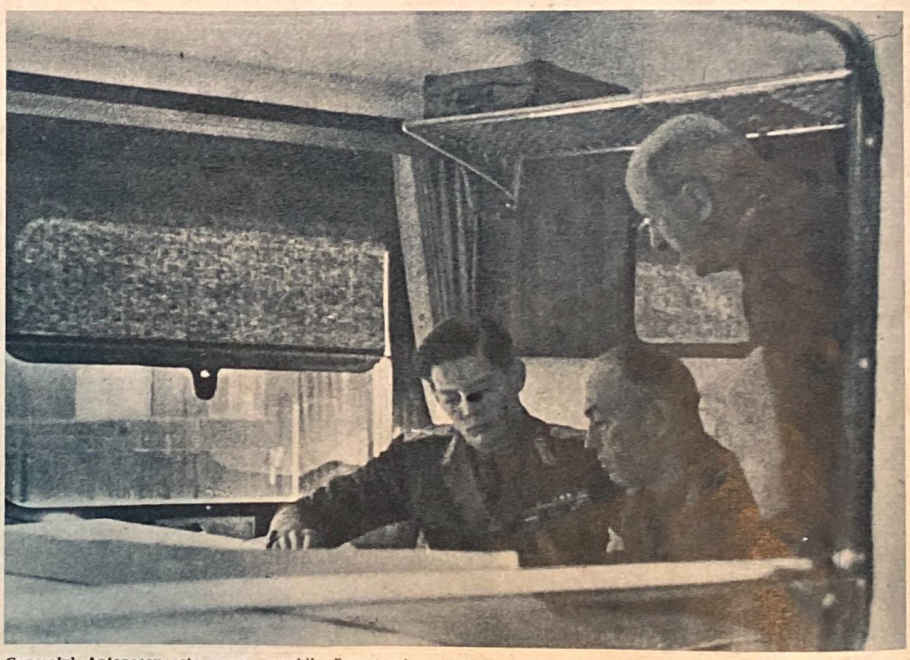

Generalul Antonescu este mereu amabil. *Reporterul revistei noastre ne scrie următoarele: „Generalul Antonescu se distinge prin caracterul să mereu amabil. Iată un caz în care cineva și-a uitat șapca în trenul special al Comandamentului Suprem al Armatei Române. Generalul Antonescu a găsit-o tocmai înainte de plecarea trenului său și o predă zâmbind la fereastra vagonului"*

Regele se informează asupra situației. *Imediat după sosirea trenului său special, Generalul Antonescu a trecut în vagonul regal și explică Majestății Sale operațiunile cu ajutorul hărților*

România luptă alături de noi

Cele dintâi fotografii de pe front şi dela Marele Cartier General al Comandantului Armatei Române, Generalul Antonescu

Marşul spre front. *Armata română înaintează cu cai şi cu automobilele din diferitele garnizoane, spre frontul unde se dă lupta împotriva inamicului Europei. La 3 Iulie, Inaltul Comandament German a comunicat că în ziua de 2 Iulie, unităţi germane şi române au trecut Prutul în Moldova de Nord şi înaintează spre Nistru*

Armatele române au înaintat adânc în Basarabia. *Avioane sovietice apar la orizont. Cu ajutorul unor instrumente foarte moderne, artileria antiaeriană românească măsoară înălţimea la care zboară avioanele inamice*

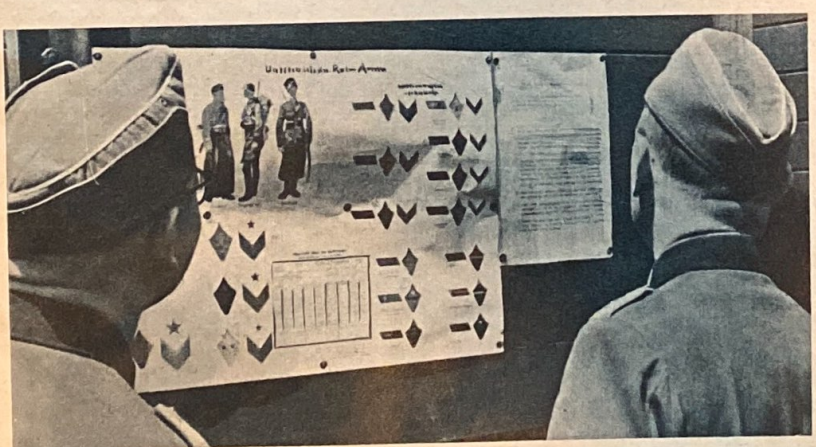

Iată cum arată soldaţii sovietici! *Pretutindeni, în fiecare vagon şi la fiecare colţ de stradă sunt lipite afişe care reprezintă uniformele şi gradele trupelor sovietice*

Inainte! Cu puterea motorului sau a oamenilor. *Ca peste tot în teritoriul sovietic, drumurile sunt într'o stare mizerabilă. Unde nu ajunge puterea motorului, pun mâna soldaţii*

O oprire pentru Rege și General. *In drumul lor spre primele linii, automobilul în care se găseau Regele Mihai și Generalul Antonescu s'a împotmolit într'un punct cu totul desfundat al drumului. Regele și Generalul trebue să se urce într'un camion*

Generalul Antonescu sosește pe neașteptate *într'o mică tabără și gustă din mâncarea soldaților săi. Așa este felul de a fi al Generalului, scrie reporterul nostru de război*

Într'un spital de răniți de pe front. *Generalul împarte țigări soldaților germani răniți*

Dovezi ale încălcării dreptului internațional din partea Sovietelor. *Un medic arată Generalului Antonescu niște gloanțe dum-dum pe care le-a extras din rănile ostașilor români*

In primele linii ale frontului. *D. General Antonescu și M.S. Regele la o consfătuire dela postul de comandă*

Foto: Hubmann (PK)

Inaintarea victorioasă a trupelor românești continuă. *Regele Mihai și Generalul său observă de pe o înălțime continuarea înaintării trupelor pe unul dintre drumurile desfundate, impracticabile, ce duc spre răsărit*

O privire spre ceea ce nu se poate imagina. *Peste gardul, care înconjoară închisoarea din Lemberg, locuitorii oraşului privesc încremeniţi la cadavrele miilor de Ucrainieni masacraţi. Numai în acest oraş au căzut victime ale terorii 2300 bărbaţi, femei şi copii* Fotografii: Fremke

Groază

Lemberg a fost primul dintre oraşele, în care trupele germane în înaintare au dat de urmele groaznice ale masacrelor organizate de GPU

Oriană. *Intr'o disperare fără margini, o tânără fată, ai cărei părinţi au căzut victime nebuniei criminale bolşevice, cade în braţele unui conlocuitor*

Nu poate încă să conceapă *că resturile îngrozitor măcelărite, pe care tocmai le-a recunoscut cu greu după petecele de îmbrăcăminte, sunt singurul lucru ce a mai rămas din cei dragi*

Niciuna n'a rezistat!

O cazemată sovietică e luată cu asalt

Fotografii asupra luptelor ce se dau pentru străpungerea marilor linii de apărare sovietice

Patru instantanee ale unui singur proectil. *Aceste patru fotografii au fost făcute în fracțiunile de secundă, ce s'au scurs din momentul în care proectilul părăsește țeava tunului și până ce lovește ținta. Traectoria obuzului este arătată cu ajutorul încetinitorului. Acum proectilul a luat foc. Obiectivul este acoperit de fumul tunului german*

Obuzul la jumătatea drumului. *E vorba de un proectil ce lasă o dâră luminoasă, astfel că traectoria obuzului este vizibilă*

Puțin înainte de țintă. *Șeful tunului poate urmări exact traectoria proectilului. Tunul este o armă antitanc de mic calibru, însă de mare putere de pătrundere*

Lovitură în plin. *Proectilul a lovit în plin. Acum obuz după obuz urmează cu mare repeziciune. Se execută tragerea de preparație asupra adăpostului betonat. (Fotografia de jos)*

Între timp, protejată de o întăritură scoasă din luptă, *infanteria germană se strecoară înainte prin fumul obuzelor*

În apropierea cazematei inamice, *trupa de asalt se împarte. Fiecare are de îndeplinit o funcție specială și de aceea se iscodește să se găsească locul cel mai potrivit pentru „munca" pe care o va depune fiecare în parte. (Fotografia de jos)*

Acum, s'au apropiat. *Cu grenade de mână și cu explozibile se va lucra atâta timp la cupola de oțel a cazematei, până când va fi deschisă — chiar și câțiva centimetri. Prin această deschizătură se aruncă grenada hotărâtoare*

Fotografii : Schulze (PK.)

Cazemata e cucerită. *Înăuntru se aude o detunătură. E vorba doar de câteva secunde și acum . . .*

. . . ușa cazematei zboară. Echipa își dă seama, că orice încercare de fugă e zadarnică, toate căile sunt barate (în fotografie jos)

Unul după altul, cu frica morții întipărită pe față, garnizoana părăsește întăritura pierdută. E dezarmat

. . . și șade istovit, deocamdată incapabil de a se gândi. Unitatea care a dat asaltul continuă înaintarea; prizonierii sunt trecuți în paza camarazilor germani (în fotografie jos)

Distruse pe teren ...

Sase fotografii din câteva sute: dovada rapidei opere de nimicire a aviaţiei sovietice

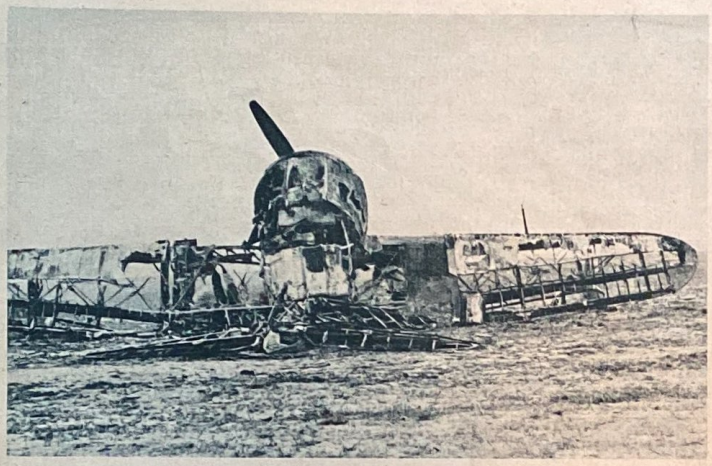

La 22 Iunie, când în zorile zilei, se deslănţuia campania militară împotriva Sovietelor, aviaţia germană îşi începu opera de nimicire contra avioanelor şi terenurilor de aviaţie inamice. Până în seara acestei prime zile de război, fuseseră distruse 1811 avioane sovietice. Nici nu trecuseră trei săptămâni, când în ziua de 11 Iulie, Comandamentul Suprem Militar German comunica, că până la această dată, aviaţia sovietică a pierdut în total 6 233 avioane. Aceste cifre sunt surprinzătoare. Totuşi ele sunt tot atât de exacte, ca şi cifrele menţionate cu alte ocazii în comunicatele militare germane şi care la început nu erau nici ele recunoscute de adversar. Din sute de fotografii a diferitelor terenuri de aviaţie sovietice, revista „Signal" şi-a ales o jumătate de duzină. Ele sunt documente ale giganticei opere de nimicire, întreprinsă de aviaţia germană împotriva a peste 900 terenuri de aviaţie sovietice, cu siguranţă şi precizie fără egal. Imensa masă a bombardierelor şi a avioanelor de vânătoare, care urma să atace Germania dinspre răsărit, a fost transformată în câteva zile, în deşeuri de fier. Cu aceasta s'a înăbuşit încă în germen planurile de agresiune ale vrăşmaşului Europei

Fotografiile: Freytag (1), Hulfzy (1), Meyer (2), Speck (1), Molichar (1), toţi dela PK

„În trei zile am dormit două ore, atacurile se succed neîntrerupt. Dușmanul vrea să ne prindă noaptea și încearcă mereu o lovitură mare, noi însă prindem din vreme de veste și-l evităm prin mișcări în bezna nopții. Mereu înainte, pe marea „șosea a tancurilor". Pământul se întinde în valuri domoale. Arbori puțini, rareori întinderi păduroase mai mari. Copacii sunt prăfuiți, culorile frunzișului sunt turburi în lumina puternică a soarelui. Pământul e cărămiziu și verzui, uneori se zăresc lanuri mari de cereale. Peste toată regiunea atârnă un fum cenușiu închis, care se ridică din tancurile incendiate și din satele în flăcări. Rarii copaci și lanurile întinse de grâne nu sunt pentru ochii noștri o bucurie, pentrucă ele înseamnă primejdie. Din fiecare copac și din fiecare ogor răsună împușcături. Îmi scriu corespondența în pauzele de luptă, înghesuit sub tancul nostru". Așa începe corespondentul nostru de la PK, Arthur Grimm, notele sale zilnice despre înaintarea tancurilor germane în Rusia Sovietică

Trei zile de înaintare cu tancurile

Jurnal și fotografii asupra luptelor din Est

de Arthur Grimm (PK)

Prima zi

„Cu noi înaintează infanteria. Însoțită de motocicliști, ea folosește toate mijloacele de camuflare. După cum până departe împrejur nu vedem nici un infanterist sovietic, pentrucă toți stau ascunși prin lanurile de cereale, tot așa și infanteristul nostru rămâne nevăzut pentru inamic"

„Aviatorii sovietici, zburând la mică înălțime, încearcă mereu să ne atace cu foc de mitralieră și cu bombe. Din lanțul lor artileria noastră a. a. doboară un avion sovietic. Se prăbușește spre pământ lăsând în urmă o coadă lungă de fum"

„La 1500 metri de noi avionul se sfărâmă de pământ. Pilotul încercase să se salveze cu parașuta, aceasta însă nu s'a deschis decât pe jumătate"

„Când ne oprim, prima noastră grijă este să săpăm o groapă de protecție contra schijelor. Ea trebue să ne ferească de schijele bombelor inamice. Ne strecurăm într'însa pentru repaus, iar tancul este împins deasupra".

„Ne apropiem de Dubno. Satele dinainte sunt apărate cu îndârjire. Comandantul a chemat la consfătuire pe șefii de tancuri"

„Instrucțiunile și informațiile comandantului sunt notate pe hartă. Unitatea noastră are misiunea de a ataca satul W. de lângă D."

Ziua doua

„La ora 2½ dimineața tancurile germane iau formația de atac. Avem intenția de a înconjura satul, ca să cădem în spatele inamicului. Infanteria și motocicliștii ne vor urma, căci . . ."

„. . . fiecare câmp în parte trebue cutreerat. Asigurăm înaintarea din zorii zilei a infanteriei noastre . . .“

„Şi acum începe o muncă îngrozitoare: în lumina palidă a zorilor se încinge o luptă corp la corp. Câmpurile sunt împânzite de trăgători inamici“

„Lupta se duce pentru fiecare palmă de pământ, soldaţii sovietici nu se predau. Nici măcar grenadele de mână nu-i scot din ascunzişurile lor. Mereu . . .“

„Prizonierii sunt percheziționați în mare grabă. Cei mai mulți aruncă înainte de predare toate hârtiile de identitate. D n puținul, pe care-l găsim la ei, încercăm să tragem concluzii asupra trupelor ce le avem în față. Multă vreme nu putem opri, căci . . ."

„. . . întâlnim persoane civile. Și aceștia se predau numai după ce sunt complect încercuiți. Prin mărturii pozitive s'a putut stabili, că doi dintre dânșii sunt criminali condamnați, scoși acum opt zile din pușcăria dela Dubno și înarmați"

„. . . avem de îngrijit de răniții noștri, iar . . ."

„...avionul nostru de recunoaștere anunță tocmai acuma apropierea a cincizeci de tancuri sovietice. Primele le vedem pe la ora 1 amiază. Sunt tancuri ultramoderne Christie, grele până la 32 tone și înarmate cu tunuri cu țeava lungă, calibrul 8 cm."

„Lupta începe. Primele două care sovietice sunt distruse. Nori uriași de fum urcă spre cer. De multe ori sunt necesare 20—30 de lovituri, pentru a scoate din luptă carele cu blindaj gros"

„De abia când ne apropiem putem să ne dăm seama de distrugerile colosale pe care artileria noastră, mai bine instruită, le-a făcut între tancurile sovietice din fața gospodăriilor în flăcări. În dreapta și stânga drumului zac care incendiate"

„Coboară seara celei de a doua zile de luptă. Dintre cele 50 care sovietice am nimicit treizeci, restul s'a retras. Tunurile sovietice cu țeava lungă, care împiedecaseră mult înaintarea noastră și care ne amenințau mai ales noaptea, au fost distruse"

„Străbatem câmpul de luptă și descoperim în ranițele lăsate de soldații sovietici, de ce se găsesc atâția civili între prizonieri. Aproape fiecare soldat are în raniță haine civile, ca să se poată elibera mai ușor din captivitate"

„La armele capturate sunt puse baionetele rusești lungi, cunoscute din războiul mondial. Cu baionetele acestea infanteristul sovietic se credea mult superior soldatului german"

„Noaptea artileria sovietică se apropie, cu intenția de a nimici lagărul nostru. Dar tocmai când tunurile se pregăteau să deschidă focul, le cădem în spate. În mâinile noastre cad cinci tunuri cu țeava lungă. După amează ajungem, luptând continuu, la Dubno. Populația este agitată de bucurie și ne întâmpină ca pe liberatorii ei

„În sfârșit două ore de repaus. Mâncăm și facem baie, ne schimbăm lenjeria. De dormit nu-i vreme, pentrucă dimineața plecăm mai departe

„Copiii alearga bucuroși spre noi și flutură în mână florile, pe care vor să ni le aducă"

Fotografiile: Arthur Grimm (PK)

„În timp ce camarazii se odihnesc, sentinelele cercetează orizontul în căutarea inamicului, acolo departe, unde deabia mai ajung binoclurile, vom înainta și vom lupta noi mâine

Ziua treia

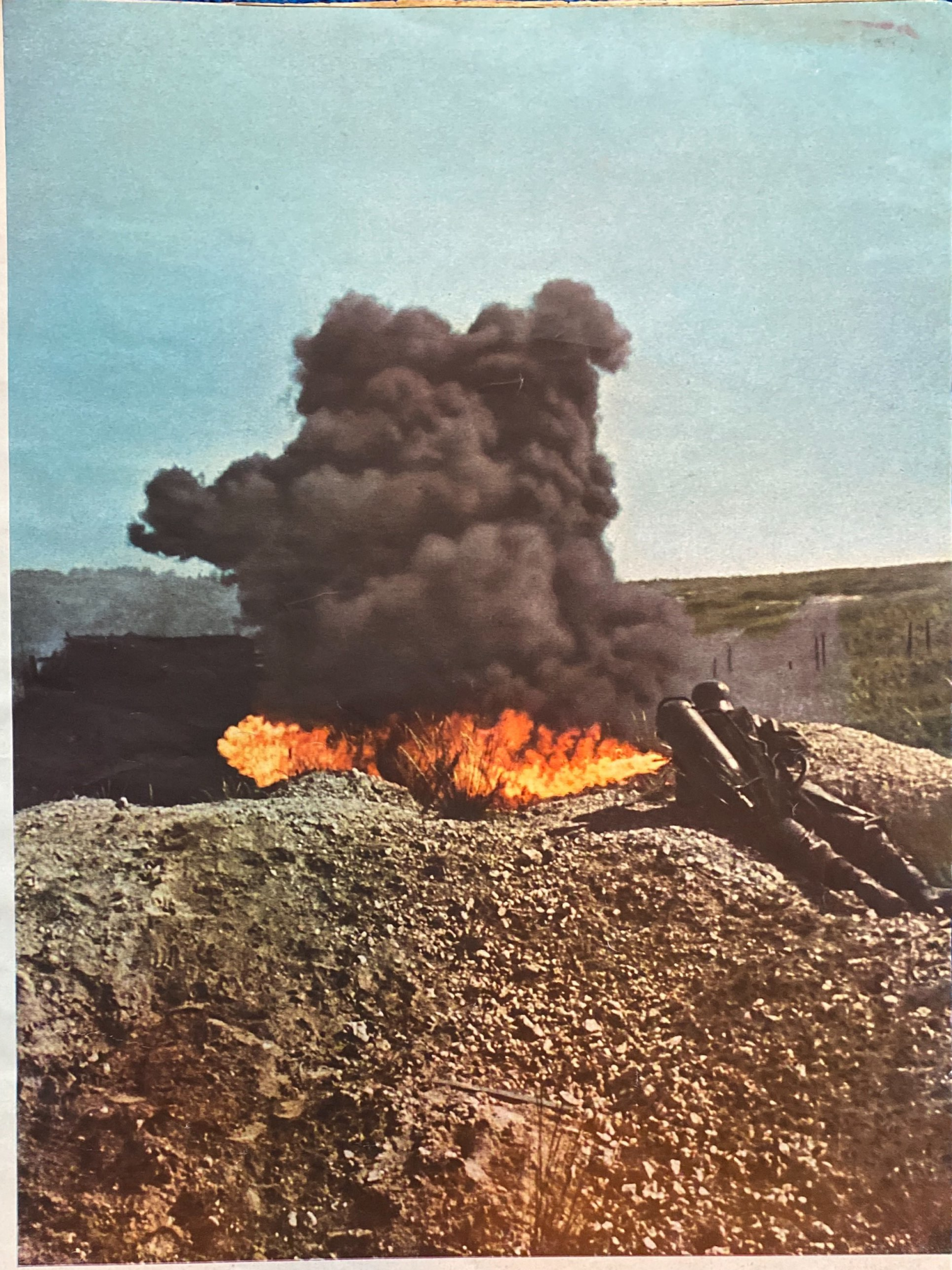

„Aruncătoarele de flăcări — înainte!"

Foto: Weber (PK.)

O cazemată inamică încearcă, într'o ultimă rezistență îndârjită, să oprească înaintarea germană. In momentul următor însă aruncătorii de flăcări, folosind fiecare cută a terenului, se apropie de inamic. Limbi de foc se succed una după alta, nori negri împiedică vederea. Bateria cazematei a amuțit, înaintarea germană poate continua

Artileria germană de asalt

tocmai trece Bugul printr'un vad şi urcă malul fluviului de cealaltă parte, spre inamic. Această nouă armă desvoltată din experienţele campaniilor militare de până acum este foarte potrivită pentru războiul în contra armatelor sovietice. Pusă pe şenile poate face faţă oricărui teren, chiar şi acolo unde s'ar împotmoli un biciclist sau un infanterist. Tunul cu tragere repede a acestei arme însoţitoare

lucrează cu tragere directă. Deplasarea „aletului zburător" se face atât de repede, încât artileria inamică, nu are timp îndeajuns să țintească asupra tunului. Cazemate, poziții de câmp, clădiri întărite sunt obiectivele principale ale acestui tun ambulant, care este complect imun împotriva muniților infanteriei. Ușurința cu care această armă alăturată trupelor rapide trece vadurile, constitue una din calitățile ei; lemnele din dosul turnului de comandă servesc pentru a fi aruncate în fața șenilelor în cazul că acestea s'ar împotmoli cumva în mâl. Foto: Huschke (FK)

Potcoavele aduc noroc,

spune o legendă răspândită în toată lumea. Potcovarului militar ele îi aduc mai ales muncă — o muncă însă, a cărei conştiinţiozitate nu rămâne fără urmări asupra „norocului bătăliilor".

Henisch (PK)

Primim ordinul:

Bombe asupra Portului de Vest al Alexandriei

In timp ce în Est armata germană duce cu o forță irezistibilă campania împotriva Sovietelor, lupta contra Angliei se continuă pe celelalte fronturi cu puteri nemicșorate. Aviația germană a reușit să câștige în câteva zile supremația aeriană peste întinsul spațiu sovietic Cu forțe colosale ea luptă pe un front de peste 2000 km. In același timp însă escadrilele germane zboară împotriva insulei, în contra punctelor strategice din Mediterana Orientală ale Imperiului. Corespondentul nostru dela PK, Jochen Grossmann, a luat parte la zboruri spre Alexandria și Haifa. Aici ne descrie cele trăite în timpul unui asemenea zbor de noapte

Mașina gonește pe pământul nisipos, ars de soare. O dirijez în direcția razei de lumină de deacurmezișul câmpului de aviație. Acolo trebue să se găsească baraca de lemn care adăpostește postul de comandă al grupului.

Noaptea a adus numai puțină răcoare; în automobil vine adierea unui vânt cald stătut, care mă înviorează puțin. O oră înaintea miezului nopții. Lanțul întins al luminilor dealungul pistei sclipește mai clar decât stelele, pe jumătate înnecate în ceața depărtărilor. Peste aerodromul, pe care numeroase mașini gata de atac așteaptă clipa apropiată a plecării, se întinde o tăcere tainică, adâncă.

In lumina orbitoare a postului de comandă, accentuată încă de hărțile mari de pe pereți, aflu că echipajul lui „Kurfürst Marie" se și află la avion. „Kurfürst Marie": acesta-i avionul cu care voiu zbura noaptea aceasta spre Alexandria. Mă grăbesc să-mi strâng lucrurile: parașuta, vesta de înnnot, casca de telefon, tubul de respirat, în sfârșit aparatele fotografice. Las acasă combinezonul, având în vedere căldura din Mediterană, chiar și pe timpul nopții. Un automobil, care se mișcă fără zgomot pe pista de zbor, mă duce la avion. Ici și colo apare în lumina proectoarelor mașinii, câte un avion. Uneori stau alături de el oameni în vestele lor gălbue de înnot. In întunericul adânc, în care șoferul se orientează ușor, cobor. Acesta-i, mi se spune, „Kurfürst Marie". Abia se mai pot recunoaște contururile aparatului întunecat ca noaptea.

Licuricii ultimelor țigări dinaintea zborului mă conduc spre micul grup al celor patru oameni de pe „Kurfürst Marie". Mă prezint comandantului, dar nu înțeleg numele sublocotenentului, pe care n'am avut ocazia să-l cunosc ziua. Din scurta convorbire cu ceilalți membri ai echipajului aflu că doi — pilotul și mecanicul de bord— sunt berlinezi. Acesta-i mare lucru, mai ales pentru cel originar din același oraș, depărtat acum la mii de kilometri. Fețele camarazilor, în urma cărora mă urc în mașină, rămân în întuneric.

Mă îndrept pipăind spre carlinga de sticlă. Fosforescența cronometrelor și

Nimic nu scapă aparatului fotografic al observatorului! *Pe fragmentul acestei fotografii aeriene se poate vedea cea mai mare parte a flotei engleze din Mediterana în rada portului Alexandria, unde s'a refugiat după înfrângerea dela Creta. Pe baza unor asemenea indicii avioanele germane atacă noapte după noapte obiectivele lor. Numărul 1 indică vasul purtător de avioane „Formidable", 2 sunt cuirasate de clasa „Queen Elizabeth". Celelale cifre desenează crucișătoare, distrugătoare, submarine, vase auxiliare. Operația de descifrare și de clasificare se face de către specialiști*

a aparatelor de măsurat lucește gălbui. Indărăt, capacul de acces se lasă cu un zgomot, care are ceva din tonul deciziunilor definitive. Inseamnă că acum suntem gata de zbor, că de acum înainte ne putem bizui numai pe noi înșine.

Motorul din stânga pornește pocnind, cel de-al doilea urmează. Din teava de eșapament țâșnesc flăcări alăstrui. — „Gata?", întreabă prin microfon comandantul. Totu-i gata. Pornim. Prin întuneric comandantul îmi întinde dindărăt, de pe scaunul observatorului, butonul de contact pentru telefonul de bord. Avionul se mișcă spre capătul pistei. Pentru o clipă proectorul de aterizaj aruncă lumina sa orbitoare peste aerodromul întunecat. Un soldat face semn cu o lampă de buzunar. Cotim și oprim în direcția luminilor de start.

Clipa decolării

Ora H. E minuta ordonată pentru decolare. Prin cască se aude înnăbușit zgomotul motoarelor, învârtindu-se din ce în ce mai repede. Pornim. Masina e încărcată greu. Incet-încet câștigăm viteză. Nu putem vedea, cât de repede mergem, pentrucă afară-i

A sosit ordinul de atac. *El sună: „Formațiuni de luptă atacă noaptea docurile, depozitele de petrol, antrepozitele și instalațiile portului Alexandria". Comandantul grupului dă citire, la postul de comandă, ordinului*

întuneric beznă. Pe la mijlocul lanțului de lămpi pasărea începe să salte. Parcă ar fi încercările de zbor ale unui pui. Lămpile roșii, care avertizează că pista se sfârșește, vin din ce în ce mai lămurite și mai repezi spre noi. Acum salturile încetează. Tânărul de 21 ani, care stă la cârmă, a ridicat dela pământ greutatea uriașă. Suntem în aer. Zburăm.

E un zbor numai cu instrumentele, un adevărat zbor „orb" în noaptea fără lună. In lumina lămpilor de bord, aprinse din când în când, pilotul și observatorul controlează instrumentele, în special busola care conduce în mod automat avionul în direcția dată. Motoarele primesc numărul de rotații pentru zbor lung. Pentrucă în adevăr lungă e călătoria aceasta, în care motoarele noastre trebue să ne ducă în siguranță până la țintă și să ne aducă înapoi la baza de plecare.

Tinta se numește Alexandria: bază navală și cel mai însemnat port comercial al Angliei în Marea Mediterană.

Interprinderea aceasta a fost discutată azi după amează la postul de comandă. Comandantul grupei, un tânăr căpitan, în cămașă de tropice cu mânecile scurte, fără niciun fel de semn distinctiv (înainte de amează îl văzusem cu crucea de aur spaniolă și cu medalia Narvik), dăduse citire ordinului de atac:

„Unități ale corpului de aviație atacă în noaptea de ... portul, depozitele de petrol, antrepozitele și instalațiile portului Alexandria."

Grupul nostru „atacă cu bombe și bombe incendiare portul de Vest al Alexandriei. — Inălțimea și direcția de atac: lăsate la aprecierea comandantului, în raport cu condițiunile atmosferice, apărarea și condițiunile de lumină..."

Portul de Vest și intrarea în port. *In fața hărții portului inamic, comandanții își întipăresc încă odată în minte ținta atacului de noapte*

Comandantul grupului discutase în amănunt executarea atacului pe baza hărților. Vremea probabilă ni s'a comunicat de un domn dela biroul meteorologic, ce stabilise ordinea de decolare. Am fost impresionat de calmul aproape indiferent care domnea în camera în care un ventilator aducea fără zgomot puțină adiere de aer. Comandantul arunca ocazional câte o observație; aviatorii se apropiaseră de hartă și mai privirâ odată indiferenți ținta, care de altfel nu le mai era necunoscută. Luptaseră în Spania, aruncaseră bombe în Norvegia și-și conduseseră avioanele spre Londra. Nimic nu era necunoscut, nicio misiune imposibilă. Consfătuirea a durat puțină vreme. Intrebări speciale nu s'au ivit; și-au controlat ceasornicele. „Sunteți liberi, Domnilor".

Zbor de noapte

Acestea se întâmplau acum șase ore. Iar acum zburăm spre „Spațiul de țintă". Imi încordez ochii și încerc să recunosc prin sticla carlingii marea, orizontul, sau altceva, măcar un nor. Nu văd nimic. Pentrucă dela locul meu nu pot vedea instrumentele, întreb ce înălțime avem. Zburăm la peste 3000 metri. Mă așez pe spate. Lângă mine, în stânga și în dreapta, luminează o dâră albăstrue. Sunt gazele de eșapament dela motoare. Ele sunt întotdeauna, ziua însă nu se văd.

In ciuda atenției, pe bord domnește somnolență. O somnolență însă, care nu lasă să adoarmă atenția din subconștient și care în timp de un fragment de secundă se poate trans-

forma în cea mai mare atenție. Schimbul de cuvinte la telefonul de bord se restrânge la absolutul necesar. Zgomotul înnăbușit al motoarelor pare numai un fosnet îndepărtat, care nu stinghereşte. Pilotul şi observatorul dorm pe rând în scaunele lor, cei doi dindărăt, mecanicul şi radiotelegrafistul, la fel. Radiotelegrafistul a aşezat aparatul la recepție şi va moțăi în scaunul lui, până când un semnal oarecare îl va face atent. Mecanicul s'a întins pe podea şi trebue invidiat pentru culcuşul acesta comod.

Dincolo de sticla care ne închide pe noi trei în spațiul acesta restrâns, sunt stelele, acum puțin mai clare. Ştim că sub noi e Mediterana, pe care n'o putem vedea.

Imi vine deodată în minte călătoria pe vasul mare, alb. Pe atunci şedeam pe punte sub acelaşi cer şi sub aceleaşi stele. De proră se ciocneau valurile, din barul de pe puntea inferioară răsuna muzică de radio pentru dansatorii întârziați şi pentru neobosiții băutori de whisky. Irenei îi plăcea mai ales o melodie de vals lent. Mai târziu am cumpărat împreună placa, într'un port, unde ne-am oprit două zile. Unde o fi Irene acum? Oare s'a spart între timp placa de patefon? Incerc să dorm...

Mă trezeşte o întrebare a comandantului către pilot. Vorbele răsună clare şi aspre. Am dormit mult şi am dintr'odată impresia că maşina trebue să-şi ia vânt, ca la o săritură în înălțime. Suntem în apropierea țintei. Mă uit la ceas. Am zburat exact timpul prevăzut. Noaptea e tot atât de nepătrunsă ca şi la plecare.

Schimbăm locurile. Comandantul se aşează înainte, la aparatul de țintit şi de lansat bombe. Aşteptăm pământul, de pe care vom zbura în arc spre țintă.

Lumini dintr'un alt continent

„Aha!", aud zicând prin receptor pe comandant. Sublocotenentul s'a întins jos în cabină şi şi-a apropiat capul de geam.

Mă strecor înainte şi mă sprijin de umărul său, peste care acum pot vedea.

„Pământ!", spune el, fără să se mişte. Eu nu văd altceva decât întuneric beznă.

„Vezi luminile?" — acum le văd şi eu. Ici şi colo o rază slabă de lumină, care nu poate veni dela vreo stea dela orizont.

„E Abukir?" Comandantul priveşte o clipă, apoi corectează direcția mânei mele.

„90 grade!" spune comandantul. Se adresează pilotului, care aşează aparatul în curbă. „Uite colo, un braț al Nilului!" Descopăr cu greu, pieziş sub noi, o dungă îngustă, de culoare mai deschisă.

Peste o minută trebue să se aprindă prima bombă luminoasă, aruncată de aparatul dinaintea noastră. Dacă camaradul care a decolat cu două minute înaintea noastră ca „lanternă" a ținut direcția şi dacă vine punctual! Iată-l! Exact o minută jumătate mai

Sub soarele arzător *al regiunii mediteraniene se încarcă bombe pentru atacul de noapte. Bombele grele sunt aduse lângă aparat pe o sanie de lemn trasă de un tractor. Scripete şi multe braţe omeneşti le ridică apoi până la maşină*

Echipajul, cu care am zburat spre Alexandria. *Pilotul (stânga), Paul P., berlinez, 21 ani, s'a angajat în aviație pentru doisprezece ani. A trecut prin tot ce i se poate întâmpla unui pilot: atac de zi asupra Londrei, aterizare fără roți, aparatul lovit, foc la motor, ba chiar și o ciocnire în aer. Om fără noroc? Nu, ci un om care privește rece în față orice pericol și orice situație. Sublocotenentul K (stânga spre mijloc), din Frankfurt pe Main, comandantul, a ieșit din școală. Și el are tot 21 ani. Iată o carieră de aviator: Polonia, în toamna lui 1939 peste Marea Nordului spre Anglia și Scoția, Norvegia, Franța, din nou Anglia cu Coventry și Liverpool, Malta și flota engleză din Mediterana. Lângă el mecanicul de bord, Helmuth M., din Hamburg, tot de 21 ani. Unul din cei mai „vechi" ai escadrilei. Face parte din ea încă din 1939, a fost mai întâi la personalul terestru, a trecut apoi ca prim aspirant, de un an e mecanic de bord. În dreapta șade radiotelegrafistul Franz H. din Vestfalia, „seniorul" echipajului, cu cei 23 ani ai lui. El păstrează legătura continuă prin radio cu baza de plecare*

târziu se aprinde prima bombă luminoasă. Acum sunt trei, care luminează în noapte. Iar după câteva secunde prind viață și cei de jos. S'au trezit. Din toate părțile străfulgeră. Artileria anti-aeriană engleză trimite primele obuze din noaptea aceasta. Va consuma încă multă muniție, noaptea aceasta, căci „Kurfürst Marie" a noastră e numai unul din multele avioane, care în ceasul acesta se îndreaptă spre unul din cele mai importante centre de reîmprospătare britanice. Focul sporește. Reflectoarele întind neliniștite brațele în toate direcțiile.

M'am așezat din nou pe scaunul comandantului. „Mai la dreapta — Bine — Încă puțin — Deajuns — Bine!" Pilotul așează avionul în poziția de atac după corecturile comandantului. Bombele luminoase stau conform ordinului deasupra portului. Văd cum pâlpâirea luminii lor se resfrânge în apa bazinului portului. Noi n'am ajuns încă. Focul se întețește. Dar exploziile sunt departe, înainte și lateral. Poate că sunt destinate altor avioane, căci nu suntem singuri. Reducem motoarele, coborîm.

Aruncăm primele bombe

Recunosc deodată înaintea noastră cheiul lung, puțin încovoiat, al portului de război. Zburăm exact în direcția bombei luminoase, care arde încă liniștit deasupra portului. În același moment comandantul trage de maneta de lansare: primele bombe incendiare au căzut.

Întoarcem și zburăm pentru al doilea atac, spre mare. Bombele luminoase s'au stins. Artileria a. a. engleză a încetat focul. Din curba ușoară a zborului văd efectul primelor noastre bombe. Jos flacăra bombelor incendiare izbucnește ca un bubon sau ca o floare filmată cu încetinitorul. Am provocat un foc de artificii orbitor, care face să pălească lumina bombelor incendiare următoare, aruncate între timp de camaradul nostru. Nu știm încă, dacă bombele aruncate vor aprinde obiectivele, deocamdată ard numai focoasele dela bombe.

„Cum au căzut bombele?", întreb la microfon.

„Exact în țintă!", răspunde comandantul. Nimic altceva. Cuvintele sale sunt atât de convingătoare, că orice îndoială apare ca exclusă. Apăs fruntea de sticla rece a carlingei și simt în teastă vibrațiile motorului. Lângă mine, cu un calm absolut, pilotul conduce mașina după indicațiile comandantului, iarăși spre țintă. Al doilea atac. În total avem de făcut trei.

Cuibul de incendiu e un admirabil ajutor pentru nimerirea țintei. Cotim în direcția lui. Imediat începe să tragă și apărarea a. a. Acum încep să tragă asupra noastră, sau asupra zgomotului aparatului nostru, și cu bombe ușoare. Nu zburăm prea sus, pentrucă vrem să trimitem bombele exact în țintă, ordonată. Obuzele a. a. explodează drept în fața noastră, atât de aproape, încât le auzim lămurit cu tot zgomotul motoarelor și în ciuda căștilor. Zburăm nestingheriți mai departe. Este un cântec: „Nu orice glonț te nimerește . . ."

Între timp sămânța noastră a prins rădăcini. Ce arde acum acolo jos, nu mai sunt bombele noastre incendiare, ci incendii — incendii care se întind! Dela înălțimea joasă la care zburăm se vede fără sforțare fumul luminat de flăcări, unu, două, trei — șapte locuri aprinse număr eu, când suntem exact deasupra focarului de incendiu. Au luat foc docurile!

Artileria anti-aeriană trage ca nebună.

Cât vezi cu ochii fulgeră, tună și explodează. Am deslănțuit, după cum se vede, focul iadului. Vasele din port, puternic înarmate, trag cu țevile la roșu. Obuze luminoase se înalță ca niște rachete, albastre, galbene; mi se pare că uneori aripile noastre ating norii obuzelor explodate. Știți că nu trageți prost, Domnilor!

Întoarcem pentru ultimul atac. Al doilea focar de incendiu e puțin mai înaintea celui dintâiu. Facem un ocol mare, să scăpăm de încărcătura cea mai grea. E destinată instalațiilor de cale ferată. Se pare că tunurile de jos, vreau să răsufle puțin, doar ici-colo se mai vede câte un fulgerat obosit. Zburăm tot în direcția arătată de incendii. Înălțimea o putem măsura în sute de metri. Acolo jos am aprins o adevărată iluminație de gală, bună pentru noi, pentrucă ne ușurează țintirea, mai bună însă, pentru toți ceilalți, care vor mai veni noaptea asta după noi.

Deodată „Kurfürst Marie" începe să salte în sus și'n jos. Am intrat în curentul elicei unei alte mașini. Ca să nu pierdem direcția, ne rămâne un singur lucru: coborîre!

Cădem la 200 metri. Înaintea noastră, în văpaia flăcărilor, se înalță o limbă colosală de foc. A explodat ceva. Coloane de fum se înalță, flăcările țâșnesc. Planăm cu motorul redus pe deasupra incendiului și ne gândim, că cei de jos trebue să ne vadă în lumina focului, căci ni se pare că-i simțim căldura în vârful degetelor. Artileria a. a. trage la întâmplare, cu pauze mai lungi.

Atins! Când am dat drumul bombei, avionul a avut o zmuncitură. Trebue să fi căzut exact în fascicula de șine a instalației de cale ferată. Dăm gaz,

Urmare în pagina 43

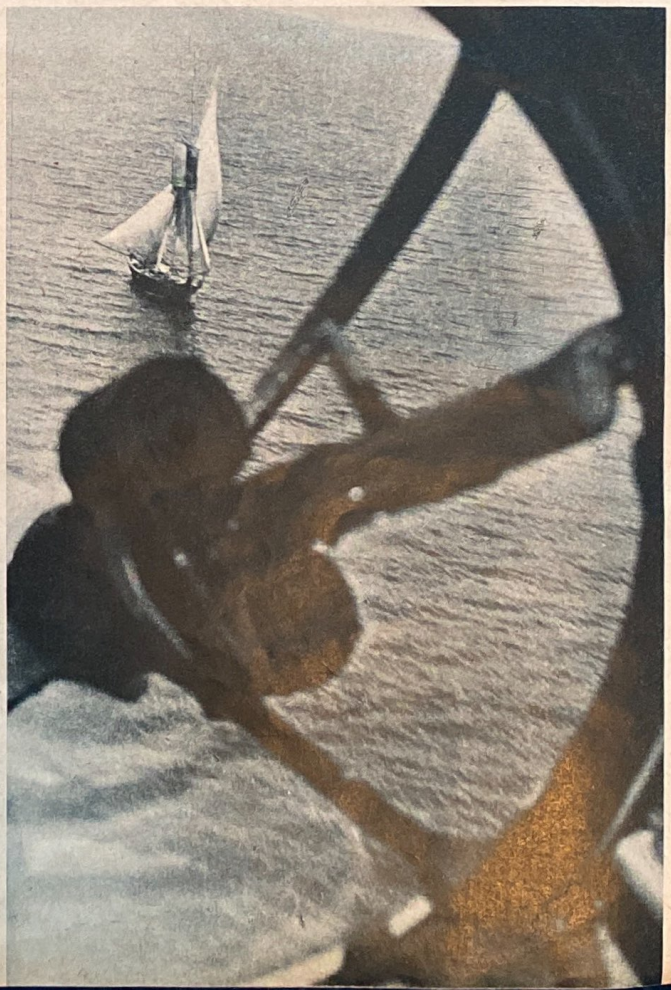

Aparatul cade. *Curenții de aer împing avionul, care nu mai zboară decât cu un singur motor, în mare. Atingem aproape catargul unei corăbii din fața coastei* Fotografii: Grossmann (PK)

ARTUR ZICKLER:

Dincolo de Piccadilly

Venisem seara la Rothenburg și văzui pe omul care mai târziu urma să-mi povestească întâmplarea cu Barbara și John. L-am zărit pentru întâia oară în biserica Sfântului Iacob, în fața altarului de Riemenschneider. Lumina curioasă și emoționantă care pătrundea prin ferestrele bisericii pe coloanele cenușii, apropierea imediată a amvonului de pe care a vorbit odinioară Florian Geyer țăranilor din „Bundschuh", — toate acestea mă făceau să văd și mai mare și mai impresionantă figura gigantului blond ce stătea nemișcat în fața altarului.

El însuși m'a observat abia când ieșiam din biserică și răspunse la salutul meu mut dând ușor din cap. Eu ieșii în stradă, în Klostergasse, în ale cărei unghiuri se cuibărise amurgul, mă plimbai până la grădina castelului, și uitându-mă la stelele ce se aprindeau cu încetul pe bolta verde a cerului, mai că aș fi uitat pentru veșnicie pe acest om. Dar când am intrat în cârciuma „Eisenhut", el era acolo, ca singurul oaspe la singura masă luminată și studia lista vinurilor.

Își ridică ochelarii de os pe frunte, apoi își îndreptă privirea cercetătoare spre mine, din niște ochi acoperiți de sprâncene stufoase, făcând o mișcare de invitație. Mă așezai la masa lui, neștiind dacă este nevoie să mă mai prezint. El mă scoase din această dilemă prin laconica întrebare: „Bem Steinwein?"

Eu aprobai. Chelnerul aduse vinul care era bun. Mai târziu veniră și alți oaspeți, dar noi ne izolaserăm de ei și abia observarăm când au plecat.

Omul se numea Helmberg sau Helmberger, ceea ce este indiferent. În orice caz, el se pricepea să bea vinul cu o convingere rară, devenind apoi sincer, într'un mod liber, franc și bărbătesc, care odată cu povestitorul cintește și pe ascultător, făcând mereu

„... iar în mijlocul unei mari grămezi de varză văzu pe un tânăr care încerca zadarnic să se ridice ..."

aluzie la povața pe care o culege experiența din vâltoarea vieții.

Nu mai știu astăzi cum a ajuns Helmberger să-mi povestească întâmplarea cu John Andrews; cred că lucrurile s'au întâmplat astfel: el îmi oferi o țigară de foi, lungă, neagră și groasă.

„Această țigară, spuse el, îmi amintește de o altă țigară de foi pe care am fumat-o odinioară la Hamburg numai parțial. Eu sunt inginer specialist de instalații frigorifere. Odată mă întorceam dela o mare instalație și mă bucuram că voi revedea fata care era cea dintâi iubire a mea. Mă repezii într'o tutungerie de pe Jungfernstieg, îmi aprinsei o țigară groasă, obținui legătura telefonică... și aflai dela mama fetei că dulcea copilă se logodise cu altcineva."

El aruncă țigara în apele Alsterului și a doua zi se îmbarcă într'un vapor pentru a se duce în China. Ce bine i-ar părea astăzi dacă înainte de plecare s'ar fi abătut prin Holstein pentru a-și mai vedea odată mama! Doi ani a petrecut la Hongkong, până când a izbucnit războiul mondial. Apoi ajunse printre peripeții la Tsingtau, luptă ca soldat de marină sub comanda lui Meyer-Waldeck, până la sfârșitul amarnic, fiind făcut prizonier de Japonezi. Prizonierii germani nu au dus-o prost în țara soarelui răsare. Japonezii își tăiau chiar brazii tineri pentru ca inamicii prizonieri să-și poată serba Crăciunul așa cum se obișnuiește în Germania. Dar cinci ani!

Într'una din zilele de primăvară ale anului 1920, în apropiere de localitatea Vittoriosa de pe insula Malta, Helmberger și amicul său Rudi Schmitt ședeau într'o cofetărie și arunca cu zarul pentru vermut sec. Deodată izbucni o gălăgie infernală în stradă. „Rămâi aici", spuse Rudi Schmitt, „ce ne privește?" Iar dacă Helmberger ar fi rămas, atunci Barbara ar fi... dar s'o luăm mai domol. Helmberger se repezi în stradă, și văzu câțiva Maltezi ce înjurau, apoi un car tras de măgari răsturnat — iar în mijlocul unei mari grămezi de varză, pe un tânăr în cămașă de mătase, pantaloni Oxford și pantofi de pânză, care încerca zadarnic să se ridice în picioare printre zarzavaturile sferice. Un Maltez se pregătea tocmai să-l scoale cu biciul. Helmberger dădu la o parte pe omul înfuriat și se ocupă de Englezul blond. Dar acesta, în afară de genunchi, era țeapăn ca o scândură și mirosea a whisky ca o cârciumă. Dracu știe de pe unde o fi făcut rost de trăsura fără stăpân. În orice caz, acțiunea plină de nădejde a eșuat repede.

Așa a făcut cunoștință Helmberger cu John Andrews, omul care pretindea că „simțea în sine Imperiul Britanic". Și în această afirmație exista un sâmbure de adevăr, ba și mai mult. Tânărul elegant, care cu două zile mai târziu s'a îmbarcat în La Valetta împreună cu cei doi Germani pe bordul vaporului grec, corespundea întocmai imaginii pe care și-a format-o lumea despre un Englez bine educat, de origină aleasă. Ce e drept, Rudi Schmitt nu-l putea înghiți. Dar aceasta era doar o simplă prejudecată bavareză; Helmberger, care gustase mult din vârtejul lumii în China, a considerat că modul în care s'a scuzat față de ei Andrews, care se dezmeticise, era extrem de simpatic. Pe bord, pentru a deveni prieten bun cu Helmberger, Andrews evită cu grijă orice intimitate supărătoare, și numai după ce Schmitt a debarcat la Genua, Andrews a făcut aluzie la faptul că i-ar părea foarte rău dacă cunoștința lor nu ar rămâne decât un episod.

— Eu am o slăbiciune pentru voi Germanii, spuse el. Bine înțeles, eu nu sunt un Englez insular. Am copilărit printre „jingo". Dar încă din Cambridge am fost de părerea că nu se poate trăi bine decât dincolo de Piccadilly. Voi Germanii luați prea în serios înfrângerea. N'aveți decât s'o uitați. Zarurile se strâng din nou și un joc nou începe.

— Învingătorii au avut grijă să nu putem uita înfrângerea, răspunse Helmberger.

— Aceasta este un adevăr astăzi. Mâine va fi altfel. Pământul se învârtește. Dealtfel, și noi Englezii am pierdut războiul, după cum se convinge lumea cu încetul. Să luăm de exemplu cazul meu. Sunt dintr'o familie bună cu multe relațiuni și cu bani mulți. Relațiunile le mai avem, dar banii s'au dus, cel puțin tocmai colțul păturii care trebuia să-mi ție de cald. Imi veți obiecta că tot mi-a rămas posibilitatea de a munci. Dar drept să spun, munca în sine este dată Germanilor, nu nouă Englezilor...

— Tot v'a mai rămas Imperiul...

— Da, Imperiul. Am crezut și eu în acest Imperiu. Cu această poliță în alb și cu un bilet gratuit am plecat la Cairo, Sydney și Șanghai. Și ce mi-a fost dat să aud acolo? Că a trecut vremea marilor afaceri, și că pe cele mici le făceau toți singuri. M'am poticnit peste tot. Singurul rezultat obținut au fost strângerile de mână foarte cordiale, exclamații de „Hallo Boy", de „How do you do", „Keep your flag flying" și „mai bem un pahar". Eu sunt curajos și nici leneș nu sunt. Nimeni nu se îndoiește de dibăcia mea și nici de perseverența pe care o am. Numai în puterea mea nu crede nimeni. Ei cred că mă cunosc fiindcă se cunosc pe sine.

Helmberger se gândi că ceea ce vorbește un om între orele douăsprezece și unu din noapte și între cel de al nouălea și al treisprezecelea pahar de brandy la barul unui vapor, nu este numaidecât un adevăr sfânt. Învățase chiar din anii petrecuți în Japonia că unui tânăr îi șade bine cu puțin pesimism și disperare în privința existenței, în cazul nostru prezentat în chip de văicăreală în privința soartei Imperiului Britanic. O fi fiind că John Andrews a avut ghinion și că a devenit melancolic din acest motiv. Dealtfel melancolia îl prindea bine. Tineretul care a făcut războiul este doar peste tot în luptă grea cu viața și cu

„... Barbara mă recunoscu întâi, îmi sări de gât, plângând și râzând. Andrews se uita la ea cu ochii țintă, ca la o ființă din altă lume

sine însuși, și Andrews făcea parte din acest tineret, judecând după o fotografie care-l reprezenta ca sublocotenent în regimentul Welsh Fusiliers. Dar ce să zică atunci el, Helmberger, care era un prizonier ce se întorcea acasă într'o țară într'adevăr disperată, unde omul era în realitate o povară pentru ceilalți și unde nimeni nu primea nu bilet gratuit pentru o călătorie în jurul lumii, cu scopul de a-și căuta un cuiu de care să-și poată atârna pălăria!

A urmat apoi noaptea dinainte de sosirea la Lisabona. Andrews urma să debarce dimineața, deoarece vaporul grec nu se oprea prin porturile din Canalul Mânecii. La despărțire au făcut un chef, dar nu prea mare, în comparație cu pretențiile lui Andrews. Se culcaseră pe la zece, și pe când Helmberger zăcea în cabina sa se gândi că atitudinea Englezului a fost poate prea corectă. O fi vrut să restabilească distanța britanică; era treaba lui.

Helmberger se trezi căci cineva aprinsese lumina în cabină. Era Andrews, beat turtă. Helmberger se uită la ceas. Era ora trei și ce crăpa de ziuă.

— Beg you pardon, comrade, spuse Andrews, M'am răsgândit. Nu mă mai

Urmare în pagina 42

Prizonieri indieni povestesc

Ținta călătoriei: Germania. *Într'un port italian sosește pentru prima dată un transport de prizonieri indieni, capturați în Africa. Cu ajutorul scării de debarcare ei coboară în șir neîntrerupt pe chei, unde . . .*

Prizonierii indieni, pe care-i prezintă aici „Signal", provin din trei divizii indiene aduse de Englezi în Africa și dintre care o mare parte a fost capturată. Între recruți sunt mulți oameni în vârstă, înrolați de abia după izbucnirea războiului. Toți povestesc același lucru: Li s'a promis că nu vor servi în armată decât pentru apărarea Indiei și că în nici un caz nu vor fi transportați peste granița. Într'o bună zi au fost încărcați și duși într'un port unde au dat cu ochii pe neașteptate de vaporul de transport. Cine refuza, era împușcat, cine protesta, era condamnat pe loc la închisoare grea pe timp îndelungat. De la Cairo au fost transportați pe front în camioane. „Nu suntem lași și ne pricepem să luptăm, însă când am dat peste Germani, am aruncat armele și am ridicat mâinile în sus . . ."

. . . vagoane de marfă germane așteaptă această încărcătură neobișnuită. *Pentru scurtă vreme ia naștere o viață de tabără. Indienii se adună laolaltă în grupuri, așteptând cu calm stoic viitoarele dispoziții*

„N'am nimic împotrivă de a merge în Germania", *spune Arab Khan, de meserie mecanic. „Am citit cartea My struggle de Domnul Hitler și găsesc că e admirabilă. Noi Indienii știm despre Germania mai mult decât își închipue Germanii. Medicii noștri studiază mai degrabă la Viena sau la Berlin, deoarece știu că universitățile germane sunt superioare celor engleze — dar mai ales pentrucă în Germania suntem trataţi ca oameni și ca oaspeți, pe când în Anglia suntem consideraţi ca indigeni din colonii. E natural ca în special noi, tehnicienii, să admirăm Germania; cred că nu e nevoe să enumăr motivele"*

Între șine, o bucătărie primitivă din țigle și tablă. *Nabab, fost bucătar otțeresc, pregătește prăjituri pentru camarazii săi. Umplute cu marmelada împărțită prizonierilor ca supliment, aceste „gogoașe" sunt foarte gustoase*

Fotografiile Kenneweg (PK.)

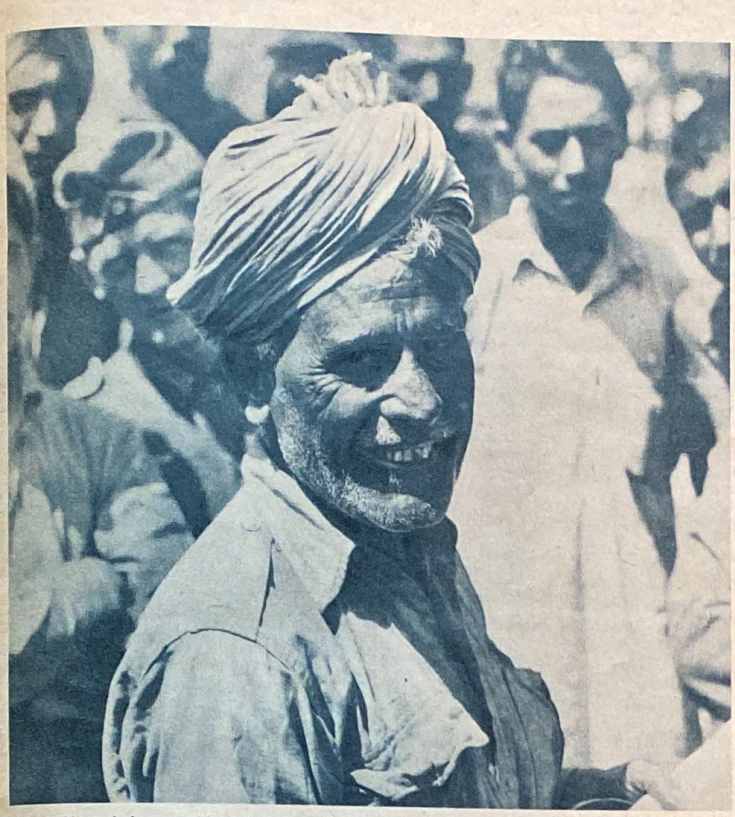

„Nu, nabab nu sunt", *declară fostul bucătar al generalului Waugn, de la brigada a treia motorizată. „Mă numesc numai așa. Bucătăria am învățat-o de la Englezi, prin urmare nu de multă vreme. Beefsteak, mutton-chops, plumpudding, deschizătorul de cutii de conserve și tirbușonul, au fost instrumentele mele de seamă, mai ales tirbușonul. Am servit pe general timp de șapte ani și i-am purtat copiii pe brațe — nu spun nimic împotriva lui. A găti pentru Indieni nu e lucru ușor. Sikh-ii n'au voe să mănânce carne de vită, pentrucă pentru ei vaca e animal sacru, iar Mahomedanii nu mănâncă carne de porc, pentrucă disprețuesc acest animal . . .*

„Englezii ne-au împărțit în cincizeci de partide, mai mari sau mai mici", *povestește caporalul Rahmat Ali, un tânăr musulman, în timp ce gesticulează pătimaș. „Noi ne certăm între noi, așa că Englezilor le e ușor să ne stăpânească. Desigur că Englezii sprijină sistemul partidelor și numesc des binarea noastră „libertate democrată". Acum patru luni am fost îmbarcați la Bombay și nu mai știm nimic despre ce se întâmplă în India. După câte se pare, în afară de Pandit Nehru, care e un radical, au mai fost arestați și alții dintre conducătorii noștri. În India spiritele erau încordate de pe atunci, totuși pentru a se face ceva va fi nevoe de multă vreme, deoarece vorbim multe limbi și ne închinăm la dumnezei diferiți"*

„India e nemăsurat de bogată, Domnule!", *ne încredințează John, subofițerul de la cazinoul brigadei a treia motorizate. „Nu te îmbogățești însă, dacă ești Indian și nu Englez. Am putea trăi bine, căci pământul Indiei produce de toate. Cât am fost în serviciu la ofițerii englezi mi-a mers binișor, însă mereu eram cal de poștă, nu aveam, Domnule, nici un pic de odihnă! Ofițerii englezi au o sete, cum rar o mai poți întâlni. În timpul zilei beau o bere după alta, iar către seară intră în activitate tunurile de calibru mare: brandy, whisky, șampanie. Du-te, vino — vai de picioarele mele, Domnule!"*

Scrie „Domnul Hitler" în limba pundjabi. *Caporalul sikh Mohan Singh a fost făcut prizonier, împreună cu mulți alții, la El Melchili, de formațiunile germane de care de asalt. Sikh-ii sunt cele mai bune trupe coloniale ale Angliei; cu părul lor netăiat și cu bărbile neatinse de briciu fac o impresie războinică. „Suntem soldați buni și nu ne-am fi predat, dar știm noi oare, pentru ce luptăm? Englezii ne-au transportat din India contra promisiunilor lor solemne — și ne-am aflat deodată undeva în pustiul african în fața coloanelor germane de tancuri. A cădea prizonier în mâinile Germanilor nu e o rușine. Hitler luptă doar și pentru libertatea Indiei . . ."*

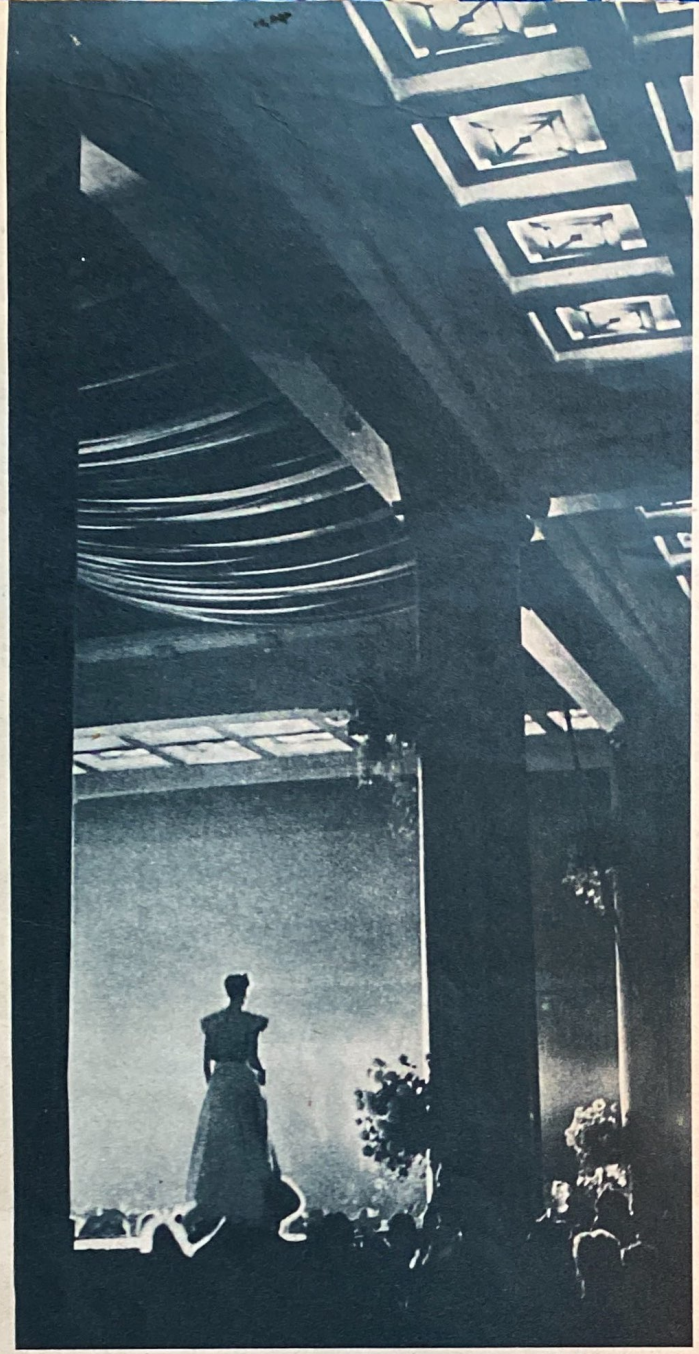

Printre flori şi reflectoare *păşesc manechinele pe podiumul de la Palais des Beaux Arts din Bruxelles, unde, în lunie, Institutul de Mode german a dat ocazie publicului belgian să-i admire ultimele creaţii*

Joc de culori şi de falduri: *Viena, care de totdeauna a jucat mare rol în moda internaţională, prezintă un costum de seară pentru plajă, în dungi alb-albastre, cu bolero alb.*

Oraşul Bruxelles vede creaţii de mode germane

Timp de două zile *a văzut Bruxelles demonstraţiile germane dela Palais des Beaux Arts. Viena a prezentat modele de vară, Berlinul modele de iarnă. În toiul luptei pentru existenţă, dusă până acum de Germania, forţele sale creatoare au rămas vii şi în domeniul modei, în ciuda voinţei de distrugere a inamicilor ei.* Fotografii: Kropf (PK. 1), Sipho (2)

O entuziastă amatoare a filmului îngust:

RENUMITA MAXI HERBER

Nu oricine poate să fixeze cu aparatul propriu pentru film îngust cele mai frumoase evenimente, ca să le poată savura apoi acasă, în orele libere, sau să întreţină pe prieteni cu ele. Si cât de puţini pot străbata ţări îndepărtate şi pot înregistra pe pelicula filmului priveliştile, monumentele şi oamenii! — Insă

Fiecare îşi poate organiza acum o arhivă proprie de filme!

O colecţie, care complectează în mod interesant şi admirabil biblioteca este

Ediţia „Degeto“ a casetei de filme înguste

cu filmele ei culturale, sportive, documentare, filme distractive şi filme amuzante pentru copii. La ea se adaugă Colecţia Oglinda Lumii „DEGETO“. Jurnalul viu al istoriei timpurilor noastre, din fotografiile jurnalului vorbit german. Viaţa, în toată varietatea şi frumuseţea ei, lumea, în interesanta ei diversitate şi timpurile actuale cu istoricele lor evenimente în propria bibliotecă, înseamnă:

A aduce lumea acasă prin Filmele înguste Tobis

TOBIS

DEGETO SCHMALFILMABTEILUNG · BERLIN NW7, · FRIEDRICHSTRASSE 100

O insulă de repaus *este acest deal împădurit din apropierea unei străzi principale din Stockholm. Dar „Vanadislunden" nu e un strand oarecare; pentru a se lungi cât mai mult vara, apa este ținută, cu ajutorul tehnicei, la o temperatură constantă de 22 grade Celsius, chiar și atunci, când râurile și lacurile Suediei oferă cel mult 5 grade de căldură*

Departe de grijile zilei: *De pe terasele „Dealului însorit" se poate arunca o privire spre vălmășala străzii din capitala suedeză — ca apoi să se arunce cu și mai multă plăcere în apele bazinului de înnot*

Bae temperată la STOCKHOLM

Strand încălzit — în mijlocul orașului

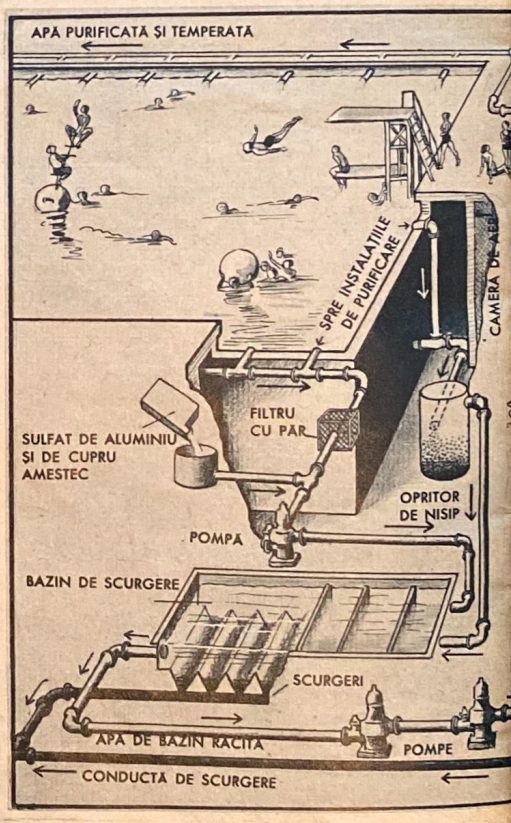

Marșul spre dușuri. *Le vine ușor să râdă, acestor dudui, funcționare dela Kunsgatan — acel „fior al dușului", temut de toată lumea, lipsește la apa stabilizată la temperatura „Lido"*

Ieftinul curent electric de vară suedez *e introdus până și în cabinele de bae dela „Vanadislunden" ca „soare conservat"*

O Loreley suedeză. *In stâncile dela „Vanadislunden" a fost săpat acest golf apărat de vânt; piatra saturată de căldură complectează în mod plăcut bucuria luminii de sus a soarelui. Iar Karin își piaptănă visătoare părul*

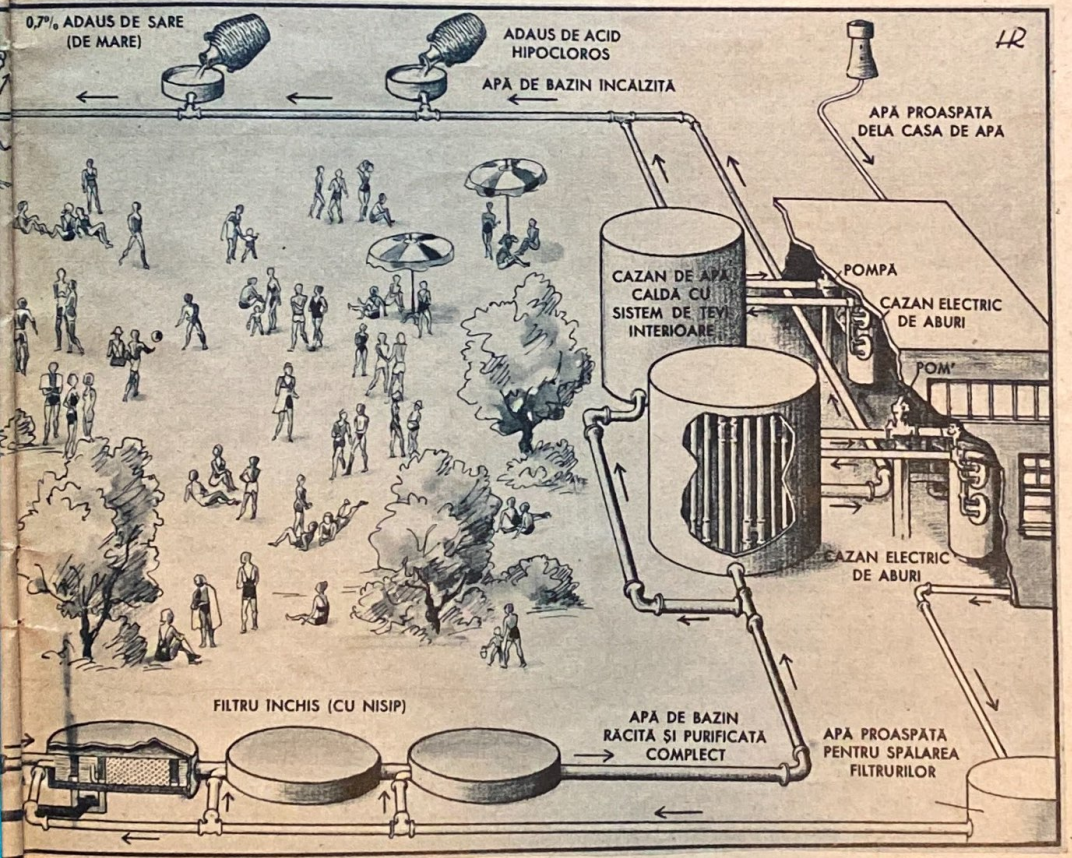

Aparatul circulator al climei artificiale dela „Vanadislunden". Menținerea temperaturii e numai una din problemele, care au trebuit să fie rezolvate de instalațiile tehnice. Înlăturarea resturilor, oprirea nisipului, purificarea regulată a apei, prin adausuri chimice calculate exact, pentru a se realiza efecte chimice fără a se primejdui sănătatea înnotătorilor, — iată o întreagă serie de probleme tehnice dificile, care însă au fost admirabil rezolvate

Maestrul temperaturilor. *In adâncul pamântului stăpânește zeul Pluton dela „Vanadislunden". Farmecul lui „Lido" din Stockholm se bazează pe o mașinărie mare și complicată, care cere multă grijă, pricepere și atenție*

Fotografiile: Leif Geiges; Desenul: Heinisch

KAMP

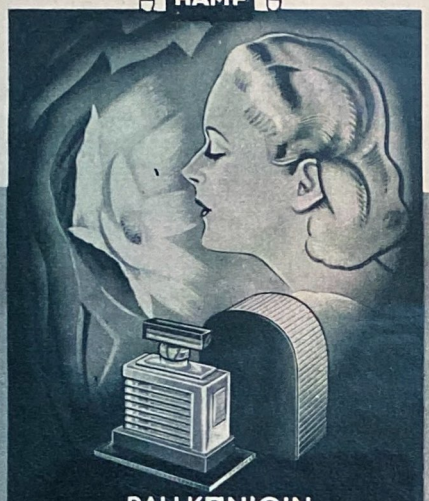

BALLKONIGIN

plăcut-aspru, miros abundent, nor mirositor, durată foarte lungă, distins

KAMP

Parfums

O noțiune

Parfumurile dulcege, ir si-nuante, nu sunt pe gustul tu-turor și nu deșteaptă întot-deauna simpatie. Dar par-fumuri nobile și decente ca

Silberhals BALLKONIGIN
Silberhals JUCHTEN
Silberhals FLIEDER
Silberhals VEILCHEN
Silberhals FOUGÈRE
Silberhals CHYPRE

dovedesc cultură și aduc bună dispoziție

JUCHTEN

ALEX KAMP & CO
NÜRNBERG 33

ULLEMANN NÜRNBERG

Urmare din pagina 35

Dincolo de Piccadilly

întorc acasă. Good by to Piccadilly and all that! Merg și eu la Hamburg. Am acolo în Germania, la Berlin un fel de unchiu. Cred că el poate face ceva pentru mine. How do you like that?

Helmberger îl dădu afară și încuie ușa cabinei. Era convins că îl văzuse pentru ultima oară pe Andrews. Dimineața, locul său obișnuit la masă era într'adevăr gol. Dar Andrews sta culcat pe punte și privea cu indiferență la orașul scăldat într'o lumină albă.

— Eu îmi dau seama totdeauna de ceea ce spun, camarade, chiar dacă sunt beat.

Apoi, își continuă povestirea Helmberger, am fost așteptat la Hamburg, în port, de Barbara, sora mea. Când o văzusem ultima oară, avea patru-sprezece ani și era slabă ca un fir. Acum avea aproape douăzeci și doi de ani și era o fată de o frumusețe rară. Barbara mă recunoscu întâi și-mi sări de gât plângând și râzând. Andrews se uita la ea cu ochii țintă, ca la o ființă din altă lume. Mâncarăm împreună la Alster-Pavillon și plecarăm la Blankenese. Era o zi splendidă, cu soare, vânt și nori albi la mari înălțimi, iar eu eram fericit că sunt iarăși în Germania. Apoi observai ceva — și îi spusei lui Andrews destul de energic să plece. Din Holstein îi scrisei să-și amâne vizita fără termen. Era prea târziu. Andrews nu veni, dar Barbara plecă. Un preot modest dintr'un sat de lângă Husum, cu care era să se logodească, a murit cu doi ani mai târziu de febră palustră în Angola.

Eram prea ocupat de crearea unei existențe proprii, și când avui răgaz să mă duc la Andrews, la Dresda, erau căsătoriți de peste un an și aveau și o fetiță. A trebuit să recunosc că sunt fericiți, și orice resentiment îmi dispăru. Locuiau într'o căsuță frumoasă pe coasta munților Lössnitz, în grădină înfloreau trandafirii și părea că o duc foarte bine. John scrisese o carte, „A Journey to the Komorans", care urma să facă vâlvă în Anglia și America, și care într'adevăr era scrisă foarte spiritual, le-a și adus lire sterline și dolari grei, care s'au transformat în sume fantastice în inflatie.

— Mă înțelegi acum, camarade? Barbara este forța mea, Imperiul meu care se mărește continuu!

Andrews se autosugestiona. „Imperiul" său devenea din ce în ce mai mic. Cu doi ani mai târziu, la Berlin, el vorbea de niște planuri dramatice și epice. Dar niciodată nu i s'a mai tipărit vreo lucrare. Probabil că nici nu a mai scris nimic. Profesiunea sa reală era aceea de figurant la filme, cu trei zile de lucru pe lună, tocmai atât cât să-și câștige banii pentru țigări. Barbara arăta mizerabil și-și strica ochii cu lucru de mână pentru un magazin de pe lângă Bayerischer Platz. Se vedea de cât colo că-și hrănea bărbatul din câștigul ei modest. Refuză cu încăpățînare să primească bani dela mine, dar îmi dădu pe cei doi copii să-i iau cu mine la Bremen, unde s'au recreat trei luni.

In iarna anului 1927 au plecat cu toții la Londra. S'a terminat cu „dincolo de Piccadilly". Barbara era de nerecunoscut când am găsit-o, după o căutare de trei zile. Pe bărbatul ei abia îl mai vedea. Este curios faptul că în Anglia există foarte mulți oameni de seama lui și cu deprinderile lui, care pretind că caută forme noi ale colectivității, dar în realitate sunt incapabili să se mențină în colectivități întemeiate pe reciprocitate: statul, patria, comuna, profesiunea, familia. Am aflat repede și ceea ce încerca să-mi ascundă Barbara: John o înșela. Îi spusei să se reîntoarcă acasă, cu copiii. Ea refuză, spunând că tot e bărbatul ei cu care este căsătorită, iar dacă-l las, este cu totul pierdut. Câteodată vine, plânge, și este fericit că-și mai revede familia.

Dar într'o zi Barbara tot a sosit. Era cu totul distrusă. Copiii plângeau de foame și frică. I-am cumpărat un teren cu o casă mică în apropiere de Fallingbostel. Ea primi. Îi angajai și un grădinar pentru lucrările grele. Mă duceam să o văd aproape în fiecare Duminică. Întâmplarea făcu ca odată să mă duc la ea în timpul săptămânii. Când să intru în cameră, văd că un bărbat tocmai se pregătea să sară pe fereastră. Era John Andrews. Camera era plină de fum de țigări, pe masă era o sticlă de rachiu.

Ce să fac? întrebă apatic Barbara. Dacă trăește și el?

— Mizerabile, îi spusei eu lui John. Nu ți-e rușine obrazului să iei pâinea din gura copiilor tăi?

El dădu din umeri și mă urmă în mașină, fără să spună un cuvânt. In Bremen încercai să stau de vorbă cu el. El nu putea vorbi decât dacă primea un pahar de rachiu și țigări.

— Dă-mi bani, spuse el. In Europa nu pot respira. Nici în Anglia și nici în Germania. Dă-mi bani să pot pleca

„. . . Când să intru în cameră, văd că un bărbat tocmai se pregătea să sară pe fereastră. Era John Andrews . . ." Desen: Gerull

în orient. Dă-mi bani și nu mă veți mai vedea.

— Vei primi banii și-i vei cheltui. Apoi ai să te reîntorci.

John dădu din umeri. Eu reflectai.

— Vrei să pleci la Șanghai? îl întrebai în sfârșit.

— Unde vrei, și la Șanghai.

— Peste trei zile vom trimite un om în China. Acesta te va lua cu el. La Șanghai îți va da trei sute de dolari. Promite-mi că nu te vei reîntoarce niciodată, sau cel mult după mult timp, cu banii câștigați de tine.

— Nu promit nimic, spuse John

Andrews. Tot ce am promis până acum nu am putut ține.

Aceasta a avut loc în toamna anului 1929. După trei luni sosi un raport al reprezentantului nostru din Hongkong, omul care dusese pe John Andrews la Șanghai. „In tot timpul călătoriei, Andrews nu băuse o picătură de alcool, dar a fumat mult. A vorbit foarte puțin cu mine, ca și cu alții. Fiind recunoscut de un fost camarad din regimentul în care servise, și-a negat identitatea. La Șanghai a dispărut imediat, tocmai pe când mă pregăteam să-i dau banii. Nu știu ce face și unde este. Banii îi păstrez deocamdată, sub rezerva consimțământului d-voastră, pentru cazul când s'ar ivi cândva. Adresa mea o știe.

Barbara s'a întors în Holstein, în casa în care s'a născut. Acolo a murit peste trei ani, de tuberculoză — made in Britain. N'a mai auzit niciodată de John Andrews, nici eu. De sigur n'a mai fi în viață. O fi îngropat undeva, departe — dincolo de Piccadilly. L-am iubit în felul meu, cu toate că s'a purtat atât de mizerabil cu Barbara.

De ce v'am povestit întâmplarea aceasta?... domnule..., scuzați că v'am uitat numele. A, vorbeam tocmai de războiul pe care îl ducem împotriva Angliei, la care am fost constrânși de Anglia. Soarta lui John Andrews poate fi un caz aparte, dar ea este caracteristică. Andrews a fost tipul Englezului întârziat din clasa conducătoare britanică: sănătos la trup, perseverent, dar incapabil din punct de vedere psihic să se adapteze unui nou fel de viață. Această clasă de oameni a trebuit să dorească războiul, deoarece era singurul și ultimul lucru ce mai putea dori. Pentru ei nu există alternativa de „dincolo de Piccadilly"...

— Dar ce s'a întâmplat cu copiii? întrebai eu.

Peste fața lui Helmberger trecu o rază de bucurie.

— I-am adoptat. Nimeni nu a protestat în Anglia. Iată fotografiile lor. Asta-i fetița și ăsta-i băiatul.

Urmare din pagina 34

Bombe asupra Portului de Vest al Alexandriei

motoarele lucrează din plin. Se trezește brusc și artileria. Iarăși o auzim foarte lămurit, aproape. Înaintea noastră avem încă portul și apărarea lui. După ultima lansare pilotul a îndreptat mașina în curbă mare, ca să evite apărarea. N'ar fi cinește ce mare lucru să ne lovească, căci zburăm sub limita de 500 metri. La o întoarcere bruscă recunosc în dreapta noastră pozițiile de artilerie, apoi încă o străfulgerare în formă de pâlnie. Nu e foc de artilerie, ci bombele unui alt avion, care și-a început opera! Întoarcem pe loc spre Nord. Ajungem la mare, perdeaua de foc a apărării rămâne în urmă. Câștigăm încet înălțime. Comandantul calculează la lumina lămpii de bord cursul, se introduce dirijarea automată. De pe locul radiotelegrafistului mai pot vedea încă multă vreme în urma noastră la orizont văpaia flăcărilor.

Zori de zi desupra mării

Acum am putea dormi, dar nimeni n'o face. Mecanicul împarte șocolată si biscuiți, se găsește și ceva de băut. Descoperim că ne e foame. S'a trimis postului de comandă prima radiogramă, cu raport asupra timpului nostru de atac și cu arătarea poziției. Așteptăm zorile, care se anunță la răsărit ca o dungă palidă peste suprafața întunecată a mării.

Radiotelegrafistul dorește în receptor o melodie săltăreață de dans. Eu sunt curios să văd, cum arată ziua cei cu care am zburat noaptea asta deasupra Mediteranei și a Alexandriei...

Soarele s'a ridicat ca o felie uriașă, sângeroasă, pe deasupra negurilor cenușii. Sub noi marea formează o suprafață lină, abia schițată. Mă așez din nou pe burtă în carlingă. Mica noastră încăpere de sticlă se încălzește repede; gazele de eșapament nu mai lucesc, pentrucă lumina lor e prea slabă în comparație cu aceea a zorilor.

Mă uit la ceas și calculez, când vom ateriza. In acest moment motorul din stânga începe brusc să trosnească și să pufăe. Pilotul trage maneta de gaze. Motorul nu mai are ulei. Elicea se rotește din ce în ce mai rar, se oprește. Mai avem două ore de zbor. O va scoate la capăt un singur motor, ca să ne ducă acasă?

Comunicăm continuu prin radio pana de motor și poziția noastră. Peste o jumătate de oră vedem o mașină din grup, care rămâne lângă noi. Avem o înălțime destul de bună și încercăm să mai urcăm. Merge pe încetul, metru cu metru. Apoi dăm însă de un curent de aer care vrea să ne zvârle în mare, puțin înaintea coastei, care, cel puțin pe hartă, ni se pare foarte aproape. La dracu, nici unul din noi n'are gust să facă bae, tocmai acum, așa de aproape de destinație. Urmărim încordați altimetrul și instrumentele motorului în funcțiune. Nu trebue să-l obosim prea mult, dar de scos la capăt trebue s'o scoată.

Si în adevăr o scoate. Când ajungem la uscat, atingem aproape catargul unei corăbii și vârfurile joase ale arborilor. Exact la marginea aerodromului, niciun metru mai devreme, aparatul atinge pământul cu un singur motor, într'o aterizare măiastră a pilotului. Indreptăm avionul de pe terenul de aterizaj, ca să facem loc celorlalte. Mașina se oprește.

Ne scoatem căștile și ne uităm unii la alții. Asta s'ar putea traduce: „Am făcut-o!" „Când, cu încheeturile puțin înțepenite, coborîm din avionul care pârâie și pocnește încă misterios, și când țigările noastre ard, atunci ne gândim, ce bine e să ai sub picioare pământul pietros, peste care clocește zăpușeala soarelui sudic.

Impreună cu sublocotenentul, ne îndreptăm, cu pași măsurați, pe care îi savurăm cu plăcere, spre postul de comandă, ca să dăm raportul comandantului, pe care de departe îl vedem așteptând în chaise-longue-ul din fața barăcii de scânduri. Ne vom revedea mai târziu, la gustare...

Adesea un fragment de secundă decide

dacă o fotografie e bună sau nu. Ce ușor e pentru posesorul unui CONTAX III de la Zeiss Ikon! Fotometrul fotoelectric construit în aparat, pe care te poți bizui oricând, dă și pentru fotografia în culori timpul de expunere necesar. In felul acesta succesul e asigurat. El are la dispoziție 15 obiective substituibile Zeiss pentru toate scopurile — pentru distanțe apropiate și îndepărtate, pentru fotografii foarte puternice la luminozitate nefavorabilă (Zeiss-Sonnar) — obiective în unghiu și teleobiective.

Introducerea filmului o poate face și un copil, spatele fiind demontabil. « Căutătorul de distanțe » reduce punerea la punct și fixarea motivului la o singură operație. Obturatorul de metal neinfluențat de climă permite expuneri extrem de scurte, până la $^1/_{1250}$ din secundă. De aceea posesorul unui CONTAX știe ce are! Prospecte ilustrate primiți la cerere de la Zeiss Ikon AG. Dresden, sau de la firma: « Proiector » Stefan C. Scherer, București I, Strada Dr. Râureanu 4.

Fotografii artistice numai cu acestea trei: Aparatul Zeiss Ikon, Obiectivul Zeiss, Filmul Zeiss Ikon!

Un inventator aproape uitat

Istoria adevărată a unei invenții uitate și redescoperite de un al doilea

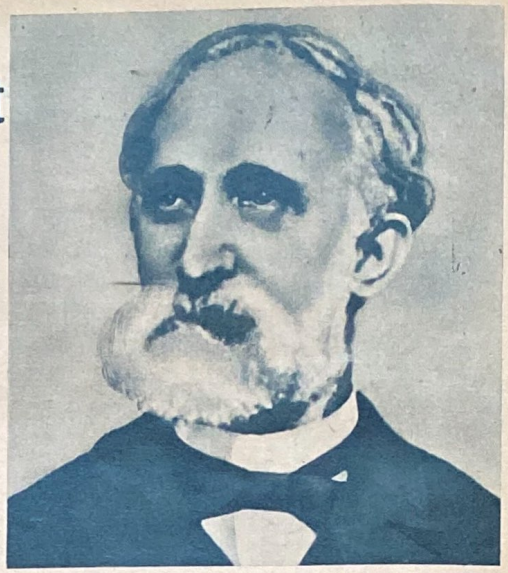

Heinrich Göbel din Hanovra, *care, după cum a stabilit justiția americană, a inventat lampa electrică cu 25 ani înainte de Edison*

Nervozitatea unui jurist

„Nemaiauzit!", spuse sindicul societății General Electric Company și-și jonglă cu ajutorul buzelor și al vârfului limbii țigara de foi dintr'un colț al gurii în celălalt. Era nemaipomenit de mirat. Dar aceasta, numai pentrucă nu prea înțelegea despre ce e vorba.

Trecuseră numai câteva ore de când plângerea de încălcarea patentului fusese înmânată celor dela Beacon Vacuum Pump and Electrical Company din Boston. Iar acum, aceștia au și cerut amânarea pe scurt timp a termenului fixat! Trebue să aibă un motiv bine întemeiat, ca să poată îndrăzni așa ceva.

Dacă în dimineața aceasta de Ianuarie 1893 soarele n'ar fi fost așa de luminos, sindicul dela General Electric ar fi fost sigur, că are un vis lipsit de sens. Ca întotdeauna, când mânca prea mult.

Ce dorean de fapt cei din Boston? Cazul era clar și precis: imitaseră becul electric al lui Edison — de altfel al douăzecilea sau al treizecilea caz de felul acesta —, iar acum nu le mai rămânea altceva, decât să plătească și să renunțe la furt. Totul era în cea mai perfectă ordine, la fel și sentința. Căci, ca și în toate celelalte cazuri, sentința nu putea fi decât în favoarea lui General Electric. Credeau oare în adevăr ceilalți că mai pot avea vreo șansă, după atâtea precedente clare ca ziua? Au într'adevăr haz domnii aceștia!

Insă — râsul sindicului dela General Electric se stinse, iar mirarea sa se transformă într'o uluială nervoasă. Căci societatea Beacon declara dintr'odată, că ea cunoaște de mult pe cineva, care cu 25 ani înainte de Edison a fabricat becuri electrice întrebuințabile, tot cu ajutorul fibrelor de bambus.

General Electric răspunse mai întâi, surprinsă, cu un simplu „Imposibil!" Nu e doar de conceput în America, tocmai în Statele Unite, ca o invenție atât de revoluționară să rămână necunoscută timp de peste un sfert de veac. — Imposibil!

Sindicul societății acuzatoare se surprinde râzând cu hohote, când svârli pe masă scrisoarea avocatului adversar. In clipa următoare însă ridică din nou hârtia și o citi serios încă odată.

E în adevăr nervos. Mai târziu, la desbateri, se văzu că această nervozitate nu era complect fără temei: anume, părîta Beacon Vacuum and Electric Company prezenta o dovadă a afirmației ei — pe Germanul Heinrich Göbel.

Lucrul principal e spațiul rărit de aer

Cine era acest Heinrich Göbel?

S'a născut la 20 Aprilie 1818 la Springe, în regatul de pe atunci al Hanovrei, unde tatăl său avea o fabrică de șocoladă. După terminarea școlii Heinrich Göbel lucra mai întâi la tatăl său. Dela o vreme însă nu se mai mulțumi cu atât, căci nu-l interesau bonboanele, ci științele naturale, în special aparatele mecanice de orice fel, din care el însuși construi un mare număr.

Așa se întâmplă aproape dela sine, că, după o scurtă activitate la o farmacie, Göbel se făcu ceasornicar și optician, iar într'o zi își deschise un magazin propriu. Aceasta îl umplea de bucurie. In plus, în felul acesta avea ocazie să lucreze adeseori aparate pentru Politehnică și să ajungă astfel în contact direct cu știința. Cum fizica era obiectul lui de predilecție, munca îi făcea mare plăcere.

Göbel făcu multe încercări, multe din ele nu par să fi fost chiar copilării; căci un savant cu numele de Möninghausen se interesă de tânărul acesta și de multe ori discuta cu el pe larg. Mai mult, Möninghausen începu a face experiențe împreună cu Göbel, construind admirabile barometre cu mercur. Incă de pe atunci el explică tânărului optician, că e posibil a se construi o lampă electrică cu spațiul rărit de aer. In special asupra spațiului rărit stăruia Möninghausen.

Göbel mai învăță dela Möninghausen de pile galvanice bune, de aparate electromagnetice și de mașini. Toate acestea îi folosiră, ca să construiască aparate optice foarte delicate și să-și câștige în felul acesta existența.

Veni apoi anul 1848. Europa fu zguduită de revoluții, de turburări și, ca mulți alții, Göbel, pe atunci de 30 ani, emigră în America, care mai era încă „țara posibilităților nelimitate". Deschise într'un cartier sărac al New-York-ului o prăvălie și trăi acolo peste douăzeci de ani.

Zăpăcitul de Neamț

Puțin după ce se stabilise în noua sa patrie, Göbel își aminti de sfaturile primite dela Möninghausen. Iar atunci făcu ceva, ce părea complect nebunesc: își construi o pilă puternică cu zinc și cărbune și alimentă cu ea o lampă cu arc de pe acoperișul casei.

In seara aceea, în care trebuia ca lampa să ardă pentru prima oară, Göbel stătea tremurând de enervare înapoia coșului. Rechemă repede în minte toate etapele prin care trecuse opera sa. Nu uitase oare nimic? Lucrase oare exact după prescripțiile amicului său Möninghausen?

Stabili apoi contactul: lampa ardea.

Dar acest succes extraordinar avu un rezultat neașteptat. Bunii vecini crezură că „zăpăcitul de Neamț" vrea să dea foc casei, așa că-l reclamară justiției. Göbel fu citat în fața judecătorului, care nu voi să asculte nici un fel de explicație, ci condamnă pe tânărul inventator la amendă pentru o asemenea glumă de prost gust.

Fără îndoială că această întorsătură a fost cauza care a determinat pe Göbel să renunțe la alte experiențe cu lampa sa cu arc. Numai că fantezia sa creatoare nu se lăsă omorîtă cu una cu două. Göbel se gândi la ce-i spusese pe vremuri Möninghausen despre posibilitățile de ardere în spațiu rărit de aer și-și îndreptă de acum înainte toată atenția spre becul electric.

Lumină din sticle de apă de Colonia

Experimentă săptămâni de-a-rândul. Intr'o zi îi veni în ajutor întâmplarea. Pe când căuta un fir incandescent bun, îi căzu la picioare un baston de bambus. Il ridică și privi gânditor la bucata de lemn: la un capăt era sfâșiat.

Reclamă luminoasă electrică — cu 25 ani înainte de invenția lui Edison. *Ca să intereseze pe new-yorkezi pentru telescopul construit de el însuși, Göbel instalase pe trăsura sa trei lămpi electrice, alimentate de o baterie construită tot de el*

De ce să nu încerc? . . şi ceea ce spiritul neobosit al inventatorului considera ca o posibilitate, fu tradus imediat în realitate de energia omului, care-şi urmăreşte neclintit scopul: Göbel arse la o flacără câteva fibre. Dădu apoi drumul prin ele la curent electric şi spre satisfacţia lui văzu că ele devin incandescente.

Ce a urmat, a fost consecinţa logică a poveţelor Möninghausen. Cu ajutorul mercurului, aşa cum învăţase la barometru, el produse un gol de aer şi aprinse întrânsul un fir foarte subţire de bambus. Acesta arse vreme mai îndelungată.

In ziua aceea din anul 1854 — oricum, cu 25 ani mai înainte ca Edison, reuşi să construiască prima sa lampă cu fir de cărbune — în acea zi Heinrich Göbel era deosebit de vesel. Căci nu numai că deslegase problema lămpii electrice, ci găsise şi învelişul, ce i se părea foarte potrivit pentru lampa aceasta. Acest înveliş nu era altceva decât — sticle goale de apă de Colonia.

Intr'o notiţă de mai târziu se spune: „. . . Dacă privim mai cu atenţie aceste becuri, suntem surprinşi de forma extraordinar de potrivită, pe care încă de pe atunci a ales-o Göbel şi care ne este cunoscută astăzi din numeroasele construcţii de becuri de mai târziu."

Prima reclamă luminoasă cu electricitate

In timpul procesului lui General Electric cu societatea concurentă din Boston, se prezentară mai mulţi martori, care la interogatoriu şi sub prestare de jurământ declarară, că Germanul îşi lumina vitrina magazinului său din strada Monroe cu becuri electrice. Mai mult, unul din martori povesti chiar, că-şi aminteşte, că a văzut în magazin la o pendulă o lampă miraculoasă, care se aprindea la fiecare oră.

Dar Heinrich Göbel mai făcuse şi altceva, ce era o senzaţie chiar pentru New-York-ul destul de răsfăţat încă de pe atunci cu asemenea lucruri: Göbel apăru pe străzile oraşului cu prima reclamă luminoasă electrică din lume.

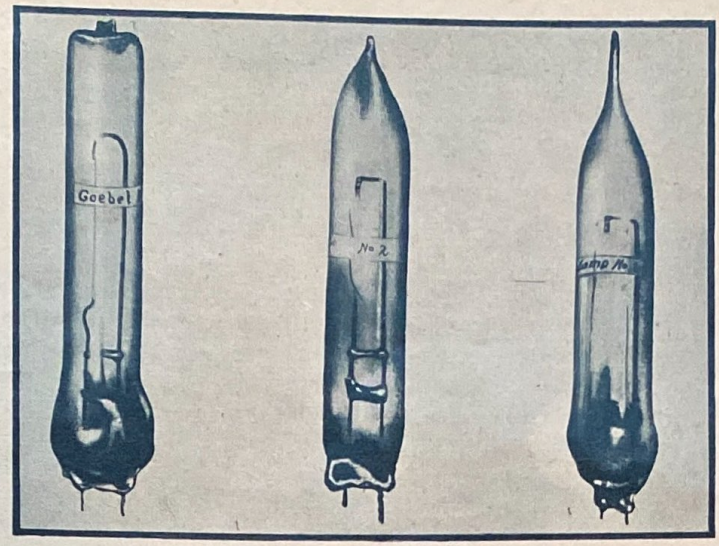

Cele dintâi trei lămpi electrice din lume, *care au fost depuse pe masa judecătorului cu ocazia pretinsei încălcări a patentului lui Edison. Ele sunt opera lui Heinrich Göbel. Invelişul lor exterior sunt flacoane goale de Apă de Colonia*

Intr'o muncă de luni de zile el îşi construise un telescop montat pe o trăsură. Pe un postament, sub piedestalul telescopului, el fixase câteva becuri de-ale lui, alimentându-le cu pile construite tot de el. Când pilele erau proaspete, două sau trei becuri de acestea puteau să lumineze câteva minute, un singur bec lumina chiar o jumătate de oră.

Lumea căsca gura, se oprea pe loc şi se lăsa convinsă să arunce pentru câţiva cents o privire spre cer, ale cărui stele luminau, dacă nu mai puternic, cel puţin mai multă vreme decât becurile electrice ale lui Heinrich Göbel.

In cursul procesului se mai stabili, că încă în anul 1881 se mai vorbea de becurile electrice ale lui Göbel şi că o mică firmă, care voia să construiască lămpi electrice, îi ceruse sfatul, pentrucă ea singură nu putea deslega problema.

Nu Edison — ci Göbel

Natural, că se puse întrebarea, de ce nu şi-a patentat Göbel invenţia.

„N'aveam bani pentru aşa ceva", răspunse bătrânul. „Apoi nu mă puteam înţelege prea bine cu ceilalţi, pentrucă vorbeam foarte prost englezeşte. Şi, ca să spun drept, nu mă interesam de ce era în afară negoţului meu."

Aşa că Curtea de Justiţie din New-York trebui să ajungă la singura concluzie posibilă: nu Americanul Edison, ci Germanul Heinrich Göbel făcuse una din cele mai importante invenţii ale timpurilor moderne.

In temeiul instanţei a treia se spune: „. . . că prin numeroase depoziţii şi cercetări s'a adus dovada, că becul lui Göbel este un adevărat şi utilizabil izvor de lumină, că deci Göbel a întrebuinţat cu 20 sau 30 ani înainte de Edison un bec electric şi că l-a prezentat în public."

Acum ştia şi sindicul lui General Electric Company, de ce fusese atât de nervos în dimineaţa aceea din Ianuarie.

Heinrich Göbel muri la 16 Dezembrie 1893 la New York. In casa de naştere din Springe arde şi azi zi şi noapte o lampă electrică, amintind că un German a fost acela care a inventat-o.

Wolfgang Schade

DRESDNER BANK

Filiale în toate regiunile Germaniei Mari

în serviciul economiei de la ţară la ţară

Legături cu bancile din Europa şi de peste Ocean

Execuţie conştiincioasă a tuturor operaţiunilor de bancă

O țară din povești, din vată stofă și cartușe

*

O altfel de trucare. *Sute de ochi strălucitori ai unor copilași privesc cu atenție aventura emoționantă a figurilor din povești, care sunt proiectate pe peretele alb al clasei de un mic aparat cinematografic proector cu pelicula îngustă. Cum a fost realizată această operă artistică, aproape ca în țara basmelor? A fost odată un om care putea să deseneze și să sculpteze minunat. Într'o bună zi a rugat pe frățiorii lui să-i ajute să cinematografieze filme pentru copii. El a schițat păpuși din cârpe cu chip de animale ce se puteau mișca ca oamenii, le-a lăcut corpul din vechi cămăși de cartușe; să se poată mișca, le-a prevăzut cu bile și încheieturi mobile, pentruca pe urmă să le îmbrace în vată și stofă. Mama lui s'a îngrijit de îmbrăcămintea păpușilor, unul din frați a scris scenariul după cele mai frumoase basme de Grimm și al treilea întruchipa într'o singură persoană pe regisor și pe reporterul cinematografic. „Institutul Reich-ului pentru film și fotografii" a sprijinit munca fraților Diehl, spre bucuria copiilor de școală și în ultimul timp chiar a soldaților din diferite arme*

Sute de capete albe. *Hermann Diehl, de profesie pictor și desenator cinematografic de trucuri, a modelat aceste capete din ghips. Ele vor fi apoi pictate, vor fi prevăzute cu ochi, dinți, sprâncene, gene și o gură mobilă, sau întocmai ca aceste modele, după fiecare fotografiere li se va schimba poziția, pentru a se da impresia de mișcare a feței. Tot Hermann Diehl pictează și culisele și scenariile. Impresionante peisagii de pădure, lacuri din povești, strălucitoare castele și săli de basme sau plăcuta modestă locuință a ariciului și a soției, pitită sub o foae de varză*

Plin de mândrie râde ariciul. *Probabil tocmai istorisește vreo viclenie reușită. Ferdinand Diehl este un regisor desăvârșit. Se pricepe la toate și aduce mereu noi îmbunătățiri tehnice aparatului de cinematografiat. El conduce acțiunea, aranjează lumina proectorului, singur cinematografiază, ba încă mai mult. Atunci când cinematografiază trebue să îngrijească singur de fiecare nouă fază de mișcare a păpușii. O muncă minuțioasă, tehnică și artistică de precizie, cum nici nu și-o poate închipui laicul*

Gimnastică pentru ochi, *unul din exercițiile fundamentale dintr'o școală berlineză, „Scoala pentru ochi", unde mulți din aceia care poartă ochelari pot să-și corijeze vederea. Mijlocul ajutător pentru exercițiul amintit mai sus este foarte simplu: un baston al cărui vârf este îmbrăcat cu hârtie satinată. Elevii „Scoalei pentru ochi" mișcă bastonul în toate direcțiile și urmăresc, fără să miște capul sau corpul, vârful lucios al bastonului până la limita de întoarcere a ochiului; prin aceasta se ajunge la o foarte mare întărire a musculaturei ochilor*

Probabil merge și fără ochelari

Nu toți aceia care poartă ochelari au neapărată nevoie de ei

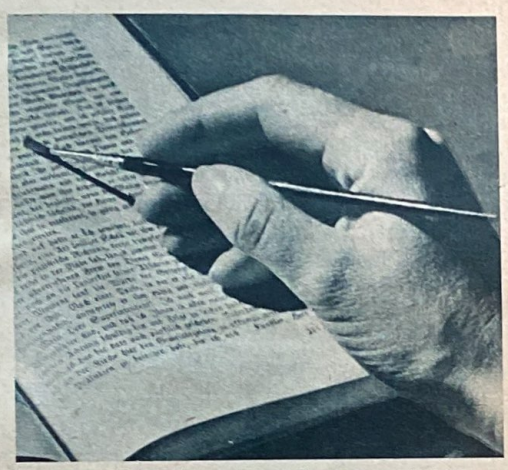

In loc de ochelari — „pensula de cetit". *In cazul că miopului i se pune în timpul cetitului între rânduri o pensulă sau un bețișor, scrisul devine foarte citeț dela distanța de cetire obișnuită. Incercați și D-voastră singuri!*

Si lumine colorată *servește ca mijloc de exercițiu în „Scoala pentru ochi". Prin această metodă de a vedea o scară întreagă de culori, retina capătă o însușire de deosebire a culorilor foarte ascuțită* Fotografii: Dr. Croy

Un lucru pentru care ochii ne sunt recunoscători: „acoperirea cu palmele". *Amândouă mâinile sunt așezate aproape de ochi, totuși în așa fel, încât să nu atingă ochii. Intunericul provoacă impresia unei repauzări plăcute. Ochiul care produce mai întâi diferite culori și imagini, se liniștește până la „privirea în întuneric" — aceasta este cura de care are nevoie. Să se facă aceasta de mai multe ori în pe zi, cu cât mai mult, cu atât mai bine. Ochiul îngrijit astfel va renunța curând în semn de recunoștință la ochelari*

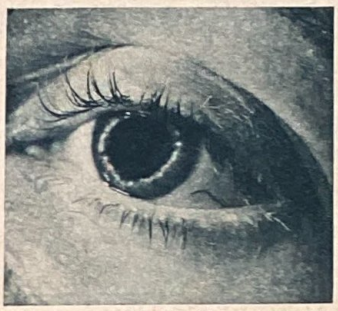

Antrenarea irisului. *Cu cât e mai mică pătrunderea luminii înăuntrul ochiului, cu atât mai mult se dilată pupila. Aceasta se realizează prin variarea sistematică și conștientă a intenzității luminii. Aici acționează numai o lumină slabă: pupila se „mărește". Apoi...*

... sursa de lumină este intensificată. *Imediat „diafragma irisului" se adaptează, fără ca această schimbare să se facă cu voința pacientului. Totuși și actul involuntar, reflexul, are nevoie de exercițiu, pentru a se împiedica sau înlătura orice moleșire*

Din nou lumina este intensificată cu mai multe grade, *și pupila se apropie de limita ei de contracțiune. Totuși elevul e oprit de a închide ochiul, deoarece regularea intrării luminei este lăsată în seama pupilei*

Ni se mai comunică . . .

Ce cred unii oameni

„Victoria noastră va veni probabil mai repede decât cred unii!" a spus ministrul englez al sănătății, Ernest Brown într'un discurs. Dar ziarul „Daily Mail" din 3 Iulie 1941 nu se bucură de această afirmație, și imploră pe domnul ministru Brown și pe colegii săi miniseriali să renunțe la astfel de afirmații idioate, căci poporul englez este suprasaturat de ele.

Noi credem că ziarul „DailyMail" procedează foarte nedrept cu ministrul sănătății. Trebue să existe încă mulți oameni în Marea Britanie, cari se gândesc exact ca și Ernest Brown, iar „Daily Mail" ne dă dovada pentru aceasta în numărul său din 26 Iunie. În acest ziar se publică informația că la Manchester au fost dați în judecată trei muncitori specialiști dintr'o fabrica de avioane de bombardament, deoarece în loc să lucreze, jucau în cărți printre mașinile oprite.

„Daily Mail" crede că în cazul acestor trei oameni este vorba de un caz obișnuit de lene, dar aceasta este desigur o eroare. Noi presupunem că cei trei cartofori sunt de aceeași părere cu ministrul englez al sănătății, anume că victoria va veni mai repede decât o cred unii, și nu mai are niciun rost să colaborezi la producția de bombardiere cari și așa se vor termina prea târziu pentru acest război.

Un concurs de tăiere

300 000 de boi și vaci de lapte trebue să fie tăiați în Anglia, deoarece nu mai există nutreț pentru vite, după cum aflăm din ziarul „Daily Express" din 7 Iulie 1941. Ziarul calculează imediat numărul de cărnați ce rezultă din această tăiere: exact 1 260 000 000 bucăți. Aceasta este o destăinuire primejdioasă, deoarece acum orice Englez poate să-și calculeze numărul de cărnați ce i se cuvine din acest beișug. Într'adevăr, nu este deloc sigur că el primește de fapt rația ce i se cuvine din calcul, căci drumul cărnii devine tot mai complicat în Anglia.

Revista americană „Time" din 2 Iunie scrie următoarele: „In Marea Britanie a luat naștere o nouă specie de bandiți: hoții de alimente. O mare parte dintre transporturile de alimente dispare, neajungând niciodată la destinație. Țăranii din Kent și din alte regiuni agricole trebue să facă rondul în fiecare noapte cu arma pe umăr, deoarece gangsterii taie în masă porcii și oile chiar în câmp, plecând apoi cu iuțeala vântului cu prada încărcată în camioane mari. O mulțime de comercianți clandestini vând carnea furată. Londra întreagă nu este decât un cuib de restaurante „Speakeasy", în care se vinde carne clandestină la prețuri mari . . ."

Căutăm inventator

In revista „American Magazine" apare în mod regulat o rubrică în care se dau idei pentru inventii practice. Toate ideile publicate se răsplătesc cu câte un dolar.

Iată câteva dintre ele: „Dece nu se fabrică contoare electrice, care să arate și prețul curentului consumat?"

Sau: „Dece nu se inventează un filtru pentru cafea, care să fie aruncat odată cu drojdia, în loc să se curețe mereu?"

Dăm și noi o ideie: Dece nu se inventează un aparat care să lovească în mod automat pe politicienii din Statele Unite când se amestecă în treburile europene?

Nu este loc pentru o fustă roșie

Ministrul de război britanic Margesson este un conservator neclintit, dar fiică-sa Janet înclină spre comunism. Și deoarece în curând va avea loc în Statele Unite un mare congres comunist, Miss Margesson a cerut să fie trimisă ca delegată în America.

Dar domnișoara comunistă nu va putea pleca căci atât forurile competente engleze cât și cele americane i-au refuzat locul în marele hidroavion de pasageri, ce face cursa dela Lisabona.

N'o fi la mijloc papă? Să bage de seamă domnul ministru, să nu supere pe noul aliat, pe Stalin, căci altfel i s'a dus portofoliul!

Cei de sus guvernează de jos

Există o fotografie a lui Churchill, care ni-l arată pe primul ministru britanic în timpul unui atac aerian german: el privește cu indiferență dela înălțimea unui turn asupra Londrei în flăcări. N'avea decât să mai cânteși din liră, pentru a complecta imaginea lui Nerone, dar așa nu simțim decât un fior de mândrie în fața sângelui rece al fotografului care a avut curajul să însoțească pe domnul Churchill atât de sus.

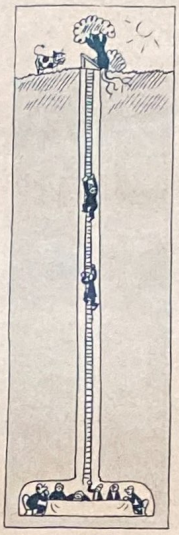

Revista fabricii de covoare James Templeton & Co. din Glasgow ne destăinuește faptul că miniștri britanici au și anumite zile în cari simt mai puțin eroic. Această revistă descrie un adăpost aerian de o adâncime de o sută de piciore, undeva lângă Londra, construit exclusiv pentru ședințele consiliului de miniștri britanic . . . „în caz de nevoie". Firma Templeton & Co. este atât de bine informată, deoarece ea a funizat un covor special pentru acest adăpost betonat guvernamental ce tinde spre centrul globului terestru.

Tare deasupra și moale dedesubt: un astfel de guvern numai cu greu poate fi clătinat.

Două și cu douăzeci fac zero

Revista londoneză „Picture Post" face o mare reclamă pentru creșterea animalelor mici de casă ca complectare a alimentației, recomandând mai ales ținerea de iepuri de casă, care se înmulțesc foarte repede. Dar lucrul pare a avea o dificultate, și anume de ordin psihologic, după cum rezultă dintr'o scrisoare jalnică adresată revistei „Picture Post" de cititorul G. Carter din St. Albâns. Domnul Carter scrie următoarele:

„Anul trecut am cumpărat doi iepuri de casă. Aceștia au făcut 20 de pui. Cât m'am străduit să-i hrănesc și să-i îngrijesc bine! Dar când a venit ziua în care voiam să transform pe unul dintre iepurași într'o friptură delicioasă, drumul spre cotețul iepurilor îmi fu barat de familia mea: Copiii cei mai mici plângeau de mi se rupea inima, iar cei mai în vârstă mă acuzau că aș avea intenții criminale. Prin urmare, am rămas fără friptură de iepure . . ."

Așa sunt Englezii, buni la suflet. Ori de câte ori vor să procedeze energic, sentimentele lor de milă îi împiedică. Nu va trece mult și familia Carter va trebui să-și părăsească ferma liliputană, deoarece între timp ceata de iepuri va crește la 220 de capete și nu va mai putea fi nici hrănită, și nici consumată.

Urmare din pagina 11

„E ora H . . ."

ților din față. Așa are grijă observatorul înaintat ca trupele care atacă să nu intre sub focul artileriei proprii, căci bateria trage punctual, până la ultima lovitură. Lansăm un semnal luminos cu pistolul: „Aici suntem". După câteva minute, înaintarea continuă Infanteriștii pornesc în roiuri se ocupe cota 159.

Într'un sat mic avem ocazia să ne convingem de modul de a lupta al Bolșevicilor. Trăgători ascunși în copaci și prin poduri lasă să treacă infanteria noastră, pentru a trage asupra ei din spate. In sat se iscă lupte violente și avem pierderi. Ofițerul de observație înaintată observă că infanteria nu poate ajunge aici la niciun rezultat. Aruncătoarele de grenade grele, tunurile antitanc și de însoțire nu au sosit încă din urmă. Se instalează imediat postul de t. f. f. și se cere foc dela baterie. Ofițerul observator înaintat comunică bateriei sale distanța și coordonatele, și imediat sosesc obuzele de 105, înăbușind orice rezistență în casele incendiate. Acum ne dăm seama într'adevăr de importanța artileriei ca ajutor și sprijin mult așteptat din partea infanteriei, care sub scutul ei primește acel sentiment de siguranță care o leagă în mod intim cu „fratele mai mare".

Intervin bombardiere în picaj și aerodistrugătoare

Pe cer apar acum bombardiere în picaj și aerodistrugătoare care intervin în lupta terestră, turburând comunicațiile din spate ale Bolșevicilor. Din culisele pădurilor din fund izbucnesc coloane uriașe de fum. Sovieticii se retrag și își distrug depozitele de combustibil și petrol.

In curând am ajuns și la cota 159. Acum se apropie și primele motociclete, iar din largile ogoare cu cereale înaintează și tancurile, lăsând în urmă nori de praf luminoși. Companiile se adună pentru noul asalt.

Se aduc primii prizonieri. Uniformele lor sunt sfâșiate, bocancii rupți. Pe șapca murdară se vede steaua roșie sovietică, ca un simbol al dezordinei și demoralizării ce se potrivește foarte bine cu mutrele acestea îmbrăcate în zdrențe. Pe fețele lor frica și mirarea face loc unei destinderi umile, acum, când au scăpat de groaza atacului german. Soldații germani se uită la Rușii zăpăciți ca la niște ființe, dintr'o altă lume. Contrastul este prea mare. Germanii știu că vor învinge pe acest inamic, de care ne desparte o prăpastie.

Dela această cotă, activitatea ofițerului de observație înaintată este limitată, deoarece tragerile bateriei nu mai sunt eficace dela această distanță. Pe la ora 12, întorcându-ne la locul unde am trecut Bugul, constatăm că pionierii de munte au și terminat podul. Vehicolele motorizate trec neîncetat. Intreaga adâncitură forfotește de unități motorizate ce înaintează. Peste acest pod va trece o coloană de trupe motorizate ale cărei vehicule se succed la minimul de distanță posibilă și cu toate acestea coloana are o lungime egală cu distanța dela Breslau până la Moscova.

Pionierii vânătorilor de munte observă luptele aeriene ce au loc aici. Până la ora 9, avioanele de vânătoare germane au doborît numai în acest loc nouă avioane rusești. Avioanele de vânătoare se reped mereu asupra avioanelor inamice, care se prăbușesc în flăcări, lăsând în urmă o coloană neagră de fum. „Acum a sărit cu parașuta" spune vesel, în dialect bavarez un pionier de munte.

Cu această credință

Trecerea peste Bug a reușit. In această dimineață s'au realizat condițiile pentru succesele atacurilor viitoare. Scriu aceste rânduri pe un trunchiu tăiat, dela marginea unei pădurici. Sunt fericit că am găsit aici un loc liniștit. Aerul este plin de zumzetul verii, fluturii zboară în jurul meu și un camarad îmi aduce țigări rusești d... Brest-Litowsk. In ceasul în care scriu aici cu mașina, am fost întrerupt de cinci ori. De fiecare dată, avioanele de vânătoare germane au dat jos câte un avion sovietic. Sentimentul superiorității noastre îmi devenea tot mai puternic. Tot mai mult îmi dădeam seama de forța Germaniei, care umple pe toți de încredere. Credința nestrămutată în Fuehrer și în izbândă nu a fost niciodată mai puternică. Cu această credință și cu puterea armelor noastre ne purtăm steagurile pe care este înscrisă biruința, — spre interiorul Rusiei.

Desene: Manfred Schmidt

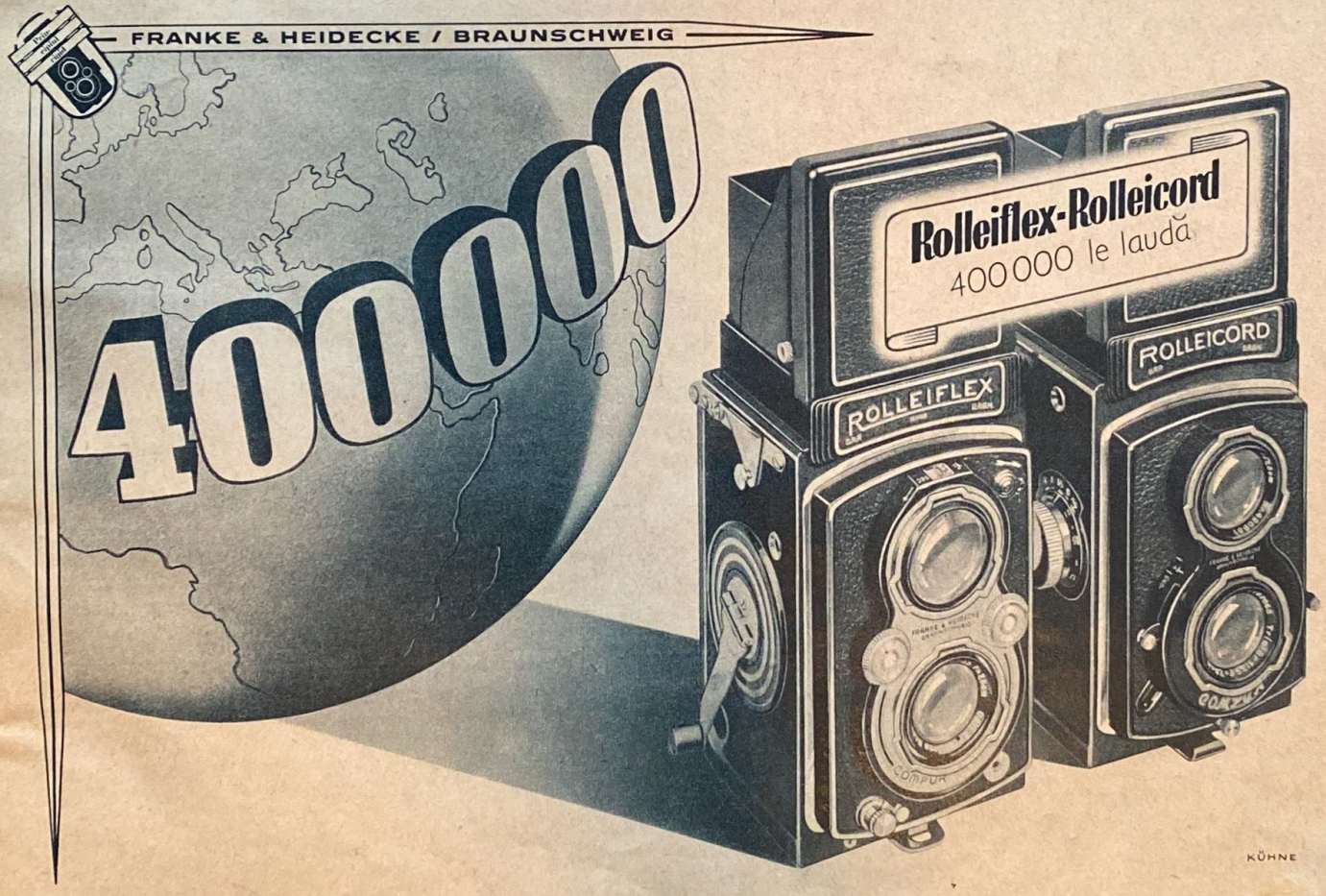

Lecţia „Signal": 10 minute de strategie. Tema de astăzi:

Atacul de flanc sau: punctul cel mai însemnat al întregii istorii a războaelor

Evenimentele războiului de astăzi preocupă mai mai mult ca oricând pe oricare dintre noi. Când însă cineva vrea să înţeleagă desfăşurarea marei lupte şi să-i pătrundă fazele, se loveşte de o mare piedică. Aceasta se numeşte: Ştiinţa războiului! Se pricep oare Germanii să farmece, sau au anumite cunoştinţe miraculoase? In articolele de fond ale ziarelor se spune cetitorilor, că strategia şi tactica germană sunt diferite de acelea ale adversarilor. Cititorul nu află însă, în ce constă această deosebire şi nici nu i se spune ce înseamnă aceste cuvinte misterioase, „strategie" şi „tactică". Câteodată mai e vorba în articolele de fond şi de „Planul Schlieffen". Ce-i cu planul acesta? In seria aceasta de articole „Signal" ridică cele şapte peceţi de pe presupusa carte secretă a strategiei germane

De când există războaele, omenirea s'a întrebat, cum pot ele fi înlăturate şi cum pot fi câştigate. La prima întrebare se poate răspunde în felul următor:

Războiul s'a născut în clipa, în care Cain a omorît pe Abel. Ultimele capitole ale acestei lungi istorii sunt cucerirea Cretei şi evenimentele din războiul contra armatei sovietice. Nu sunt însă şi ultimele, dacă nu se reuşeşte a se stârpi pasiunile omeneşti. Câtă vreme va exista gelozie şi onoare, ură şi dragoste, renume şi ruşine, sărăcie şi bogăţie, câtă vreme femeile vor da naştere la bărbaţi, va trebui să se scrie mai departe cartea războiului.

Războiul e aşadar o forţă a naturii. Cu ideia aceasta trebue să ne obişnuim. Cum se poate câştiga războiul? Se poate da oare un răspuns la această întrebare, care nu înseamnă altceva decât: ce trebue să fac, ca această forţă a naturii să nu mă lovească pe mine, ci pe duşmanul meu?

Spre mirarea noastră, se dau mai multe răspunsuri, decât ne-am aştepta. Totuşi ele se pot împărţi în două grupe: răspunsurile din grupa teoreticienilor şi răspunsurile practicienilor. Nenumărat de mulţi oameni s'au ocupat cu teoria conducerii războiului, puţini însă cu practica ei. Cauza e următoarea: destinul a ridicat doar câţiva oameni pe înălţimea conducătorilor militari, în schimb foarte mulţi se şi vedeau în gând cu bastonul de mareşal în mână. Visătorii cred, că conducerea războiului e o ştiinţă ce se poate învăţa, bărbaţii de fapte spun, că ea e o artă.

Să auzim ce cred câţiva dintre bărbaţii aceştia despre ei înşişi. Vom afla în felul acesta mai mult din secretele războiului, decât ne-ar putea-o spune manualele. Primul om, despre care ştim cu siguranţă că s'a ocupat atât cu teoria, cât şi cu practica conducerii războiului, a fost Xenofon, un scriitor antic grec; astăzi l-am putea numi ziarist. El a condus una din cele mai grele retrageri ale armatei greceşti, deşi la început plecase numai ca să privească războiul. Xenofon spune, că un comandant trebue să fie o personalitate conducătoare superioară, stăpân pe ştiinţa militară tot atât de bine, ca şi un pictor de culori sau un sculptor pe piatră şi pe bronz. „Energie, prezenţă de spirit, capacitate de a induce în eroare pe inamic, deciziune, lipsă de scrupule şi siguranţă de sine — acestea sunt virtuţile elementare ale comandantului."

Regele prusian Frederic, denumit cel Mare, era şi el de părere, că războiul e o artă. Si-a exprimat această părere după ce terminase victorios un război şi pe când, în anul 1759, chinuit de un atac de podagră, încerca să-şi aline durerile scriind. Atunci a scris un studiu asupra unui comandant lipsit de noroc, Carol al XII-lea al Suediei, acel om superior, care nu s'a priceput să folosească o serie întreagă de victorii şi şi-a găsit moartea pe câmpul de bătălie, înainte de a putea să-şi dea seama, că curajul fără chibzuinţă n'are nici o valoare. Frederic cel Mare cere dela comandantul desăvârşit curajul şi constanţa lui Carol al XII-lea, ochiul sigur al lui Marlborough, planurile, mijloacele şi destoinicia prinţului Eugen şi vicleniа lui Luxemburg; în comandant trebue să se reunească deşteptăciunea, spiritul metodic şi prudenţa lui Montecuccoli cu arta lui Turenne, de a folosi momentul oportun. „Dar eu cred, că această mândră pasăre Phoenix nu va veni niciodată."

Totuşi ea se întruchipă în persoana lui Napoleon, care şi el era de părere, că războiul e o artă. „Trei sferturi ale succesului trebuesc atribuite factorilor psihologici."

Un filosof al războiului

Generalul german von Clausewitz a pătruns cel mai adânc în problema războiului. Cartea sa „Vom Kriege" e biblia modernă a tuturor comandanţilor. Clausewitz a luat parte ei însuşi la câteva războae şi a studiat 180 campanii, înainte de a-şi exprima ideia, că războiul e în adevăr o artă. Clausewitz spune, că cel mai bun comandant e un om, care reuneşte în persoana sa capacitatea de pătrundere artistică cu inteligenţa armonică. Clausewitz crede, că unui comandant inteligent i se oferă cele mai mari posibilităţi de succes, remarcă însă, că e de datoria unui comandant militar să-şi oţelească corpul şi să-l facă nesimţitor la toate oboselile. Aceasta e o admirabilă şcoală a spiritului, pentrucă face pe om capabil să rămână stăpân pe judecata lui chiar în situaţiile cele mai grele. Omul oţelit e capabil să ia deciziuni momentane chiar în situaţiile, în care ceilalţi oameni sunt copleşiţi şi descurajaţi din cauza foamei, a oboselii sau a durerilor.

Prinţul Eugen, Frederic cel Mare, Moltke şi Cesar, care toţi aveau câte un defect corporal, pe care însă l-au învins, sunt dovada afirmaţiei lui Clausewitz.

Aşa arată deci comandanţii victorioşi, marii artişti ai războiului. Nu e nevoe să fie puternici şi frumoşi, ca Agamemnon sau Alcibiade. Trebue să aibă numai scânteia şi voinţa, din care se nasc geniile. Cum se prezintă însă arta acestor artişti?

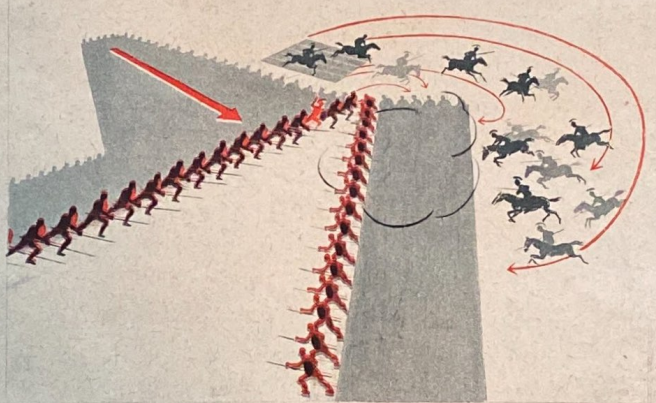

Ideia lui Epaminonda, sâmburele tuturor bătăliilor de distrugere! *Generalul teban Epaminonda trebui să poarte un război contra Spartanilor. Aceştia erau tot atât de puternici ca şi el. Deciziunea era deci nehotărîtă. Pentru bătălia decisivă Epaminonda îşi aşează armata sa altfel decât Spartanii. El ştia, că bătălia poate fi câştigată, dacă atacă cu puteri superioare aripa dreaptă a Spartanilor. De aceea îşi întări aripa sa stângă şi aruncă la începutul luptei cavaleria în spatele inamicului. In dreapta Spartanii, în stânga Tebanii cu Epaminonda*

„Războiul e domeniul nesiguranţei complecte"

Cu această penibilă constatare începe Clausewitz cercetările sale asupra războiului. Nimic nu înspăimântă pe om mai mult decât nesiguranţa. Mereu ne străduim să avem o reprezentare precisă despre lucrurile care ne înconjoară sau ne ameninţă. Din această străduinţă se naşte voinţa după o concepţie despre lume. Omul doreşte să aibă o imagină clară despre lucruri, ca să-şi poată fixa atitudinea lui faţă de ele. Dar cum poţi căpăta o imagină despre un lucru, despre care cel mai mare cunoscător al lui, Clausewitz, spune, că e domeniul complectei nesiguranţe?

Să ascultăm şi pe un discipol al filosofului. Gloriosul mareşal Hellmuth von Moltke, învingătorul dela Königgrätz (1866) şi dela Sedan (1870), spune: „Arta războiului nu e altceva, decât aplicarea judecăţii sănătoase a omului." Aceasta ar putea fi o ironie, nu e însă decât modestie. „Arta războiului e un sistem de mijloace auxiliare", spune el cu alt prilej. Aceasta nu înseamnă altceva, decât că comandantul trebue să aibă o idee clară de toate posibilităţile, pe care i le deschide războiul. Trebue să-i fie cunoscute toate mijloacele auxiliare — căci acestea formează posibilităţile —, ca să le poată folosi conştient la nevoe. Unde găseşte însă viitorul comandant mijloacele acestea, pe care trebue să şi le întipărească, ca să le poată aplica? Le poate găsi numai în istoria războiului. Istoria războiului e profesor de război. Urmează deci, că numai un om cult poate fi un comandant victorios.

Inteligenţa învinge!

Înţelegem acum destul din fiinţa războiului, ca să putem îndrăzni să facem o afirmaţie: oamenii culţi vor putea învinge în război mai uşor decât cei inculţi! Vor învinge mai uşor, când talentul şi voinţa lor va fi la fel de tare, ca şi a adversarilor. Gingis-Han şi Timur-Lenk au fost numai mari comandanţi ai unor triburi sălbatece. „Negurile nesiguranţei", despre care Clausewitz spune, că acopere trei sferturi dintre lucrurile, pe care se bazează acţiunea de război, pot fi pătrunse numai de o inteligenţă înaltă. La popoarele culte o asemenea inteligenţă se întâlneşte des, la cele primitive însă rar, aproape niciodată.

Marele Xenofon a primit dela destin o lecţie intuitivă despre valoarea decisivă a inteligenţii în conducerea războiului. Exilat de compatrioţii lui, scrii-

torul trăia între Spartani, pe care-i iubea pentru înaltele lor virtuți militare. In anul 380 izbucni între Tebani și Spartani un război, a cărui deciziune a căzut în bătălia dela Leuktra.

Mareșal și om simplu, într'o persoană

Invingători au fost Tebanii. Erau conduși de Epaminonda, un bărbat foarte ciudat, care a trăit tot ce i se poate întâmpla unui războinic. S'a ridicat până la gradul de mareșal, a fost încărcat de onoruri și apoi destituit din cauza unei campanii nenorocoase! In războiul următor luptă ca soldat simplu, iar pe câmpul de luptă camarazii îl numesc iarăși mareșal. Lui Epaminonda i-a venit o idee, care trăește și astăzi. A fost de fapt ideia originală a războiului. Această idee i-a venit lui Epaminonda din reflexiunea, că o bătălie e câștigată de acela, care poate să aducă forțe superioare în punctul decisiv al bătăliei. Acesta e un lucru care pare foarte simplu, așa și e de fapt, dar vom vedea imediat, ce consecințe îndepărtate are. Dacă atacatorul e mai puternic ca adversarul, totul e bine. Când însă atacatorul e tot atât de tare ca și apărătorul, sau când are chiar mai puțini soldați, atunci problema e foarte delicată, căci cum poate primul să aducă în asemenea împrejurări forțe superioare la locul decisiv al bătăliei? Cei mai mulți dintre noi vor spune, că nu va putea și că deci va face mai bine să nu atace de fel sau, și mai bine, să se întoarcă acasă. In felul acesta însă s'ar recunoaște bătut și ar urma să suporte cheltuelile războiului, captivitatea și înjosirea trupească și materială.

Comandantul ca profet

Epaminonda era silit să lupte, dacă nu contra unui inamic superior, cel puțin contra unui inamic egal de puternic, în plus, contra unui adversar, care avea în anticitate un mare renume războinic. Pe acest adversar l-a distrus complect și a putut spune despre victoria sa, că ea nu se datorește norocului sau întâmplării. De altfel câștigătorul german de bătălii Moltke are o vorbă: „Până la urmă numai cel vrednic are noroc!" Victoria lui Epaminonda a fost rezultatul inteligenții. Incă înainte de bătălie știa, unde va fi punctul decisiv și adună în acest punct majoritatea trupelor. Pe restul frontului lăsă în defensivă numai forțe slabe, care erau inferioare ca număr liniilor inamice din față. Ele trebuiau numai să hărțuiască pe inamic și să-i rețină pe loc forțele.

Iată cum a ajuns Epaminonda la raționamentul lui: In vremurile antice Grecii luptau în falangă. Aceasta era o linie eșelonată dela opt la șaisprezece ori. In orice caz o falangă era mai mult lungă decât adâncă. Ea era formată de hopliți, adică din cetățenii purtători de arme, care luptau pe jos. Hoplitii trebuiau să-și procure singuri armamentul, care consta din platoșă, coif, apărătoare de brațe și de genunchi, scut și lance. Luptătorii se așezau în linie unul în dosul altuia și înaintau odată cu toții. De obiceiu numai primele linii intrau în luptă, de aceea era considerat ca o onoare faptul de a muri în primele rânduri din frunte. Falangele adversarilor înaintau ca niște ziduri de fier una spre cealaltă. Cine reușea să rupă zidul inamic, acela câștiga lupta.

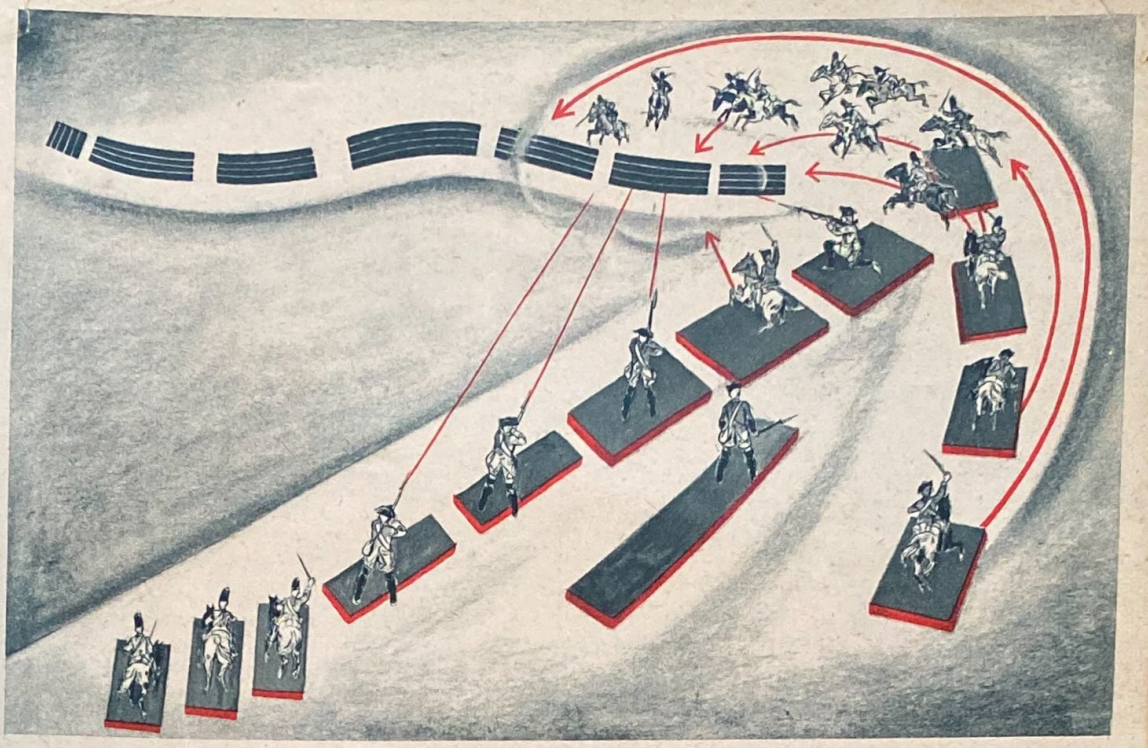

„Aruncați-vă privirea pe acest plan!" *Cu aceste cuvinte încredință Frederic cel Mare generalilor săi, înainte de războiul de șapte ani, o schiță, după care am desenat acest plan. Planul ne desvăluește secretul victoriilor regelui prusian. El a avut de luptat totdeauna cu adversari mai puternici și totuși i-a învins. Motivul l-a comunicat generalilor săi în următoarele cuvinte: „Priviți cum îmi întăresc dreapta, cu care vreau să execut atacul principal. Aripa stângă are numai rostul de a ține în șah pe adversar, în timp ce toate forțele mele luptă pe dreapta. In frunte așez infanteria, ea trebue să întreacă armata inamicului și să tragă oblic asupra cavaleriei sale, apoi atacă cavaleria mea. Victoria acestei se va decide, înainte ca infanteria să ajungă la încăierare. Intregul sistem se bazează pe iuțeala mișcării și pe atacul cu orice preț. Flancurile, — nu se poate repeta îndeajuns faptul acesta, — sunt punctul slab al unei armate". (Jumătatea de sus a figurii: inamicul presupus. Din stânga jos spre dreapta sus: trupele lui Frederic cel Mare)*

Inarmarea specifică cu lance și cu scut a proyocat o mișcare caracteristică oricărei falange. Un om, care înaintează cu scut și cu lance, face involuntar o mișcare de întoarcere înainte și spre dreapta. Cum fiecare om din falangă făcea această mișcare, flancul drept se răsucea puțin înainte, pe când flancul stâng rămânea în urmă. Desigur că și la falanga inamică se întâmpla același lucru ca și la cea proprie, așa că nimeni nu trăgea vreun folos. Ușoara mișcare pe axă a falangelor era considerată ca ceva lăsat de Dumnezeu și nimeni nu-și frământa capul să vadă, dacă nu cumva această împrejurare ar putea fi folosită pentru a căpăta decizunea bătăliei. Epaminonda a fost primul, care și-a pus această problemă.

Sfărâmați flancul drept și ați câștigat bătălia!

Epaminonda era sigur, că adversarul îl va ataca în formație de falangă. Ca toți milițienii, hoplitii spartani puteau să se dedice exercițiilor militare numai câteva săptămâni pe an. Aceste săptămâni erau tocmai suficiente, ca să învețe mișcările obișnuite ale falangei: pasul, alinierea în adâncime, înaintarea în linie. Epaminonda știa, că Spartanii vor alege ordinea de bătaie în falangă, pentrucă aceasta era cea dată. In mod natural, urma ca imediat după începerea bătăliei, falanga Spartanilor să se miște ușor în jurul axei. Flancul drept al Spartanilor urma să se miște înainte, cel stâng să rămână înapoi. Dacă se izbutea să se atace prin surprindere și cu forțe superioare flancul drept al Spartanilor, care intra cel dintâi în luptă, se putea căpăta deciziunea, înainte ca flancul stâng al Spartanilor să poată veni în ajutorul dreptei. De aceea Epaminonda se hotărî să facă flancul său stâng de două ori mai puternic ca cel drept. Soldaților din flancul drept le porunci să înainteze numai foarte încet, își mână în schimb flancul stâng repede și cu toată puterea spre flancul drept al adversarului, care venea spre dânsul oarecum dela sine. Epaminonda mai susținu acest șoc puternic al aripii sale stângi și printr'o cavalerie bine exercitată.

Luptătorii călare ai Grecilor avuseseră până la Epaminonda numai o mică valoare războinică. Mai întâi, erau puțini călăreți, pentrucă ei trebuiau să-și procure singuri caii și echipamentul, în al doilea rând, pentrucă nu erau obișnuiți să lupte în rânduri strânse. Epaminonda însă își exercitase călăreții în așa fel, încât să susțină chiar dela începutul luptei aripa sa stângă, printr'o manevră, care-i duse în spatele aripii inamice. In primele zece minute bătălia era câștigată. Aripa dreaptă a Spartanilor intră în panică și duse la peire întreaga falangă.

Moartea și renașterea unei idei

Ideia lui Epaminonda a intrat în istoria războaelor sub numele de „ordinea piezișă de luptă". Ar fi greșit să se creadă, că succesul lui Epaminonda ar consta numai într'un raționament matematic. Desigur că ideia i-a asigurat un mare avantaj asupra adversarului. Acest avantaj însă putea fi folosit pentru un succes deplin, numai dacă războinicii lui Epaminonda făceau într'adevăr ceea ce se pretindea dela ei. Iar Epaminonda le pretindea nici mai mult nici mai puțin, decât să lupte contra propriului lor instinct. Instinctul i-ar fi împins să facă ușoara întoarcere spre dreapta. Ei îi exercită multă vreme, până când soldații își învinseră instinctul. In plus, ordinea piezișă de bătălie cerea, ca fiecare soldat în parte să țină exact rândul și pasul, ceea ce aduse succesul loviturii de flanc.

Alți comandanți, care au încercat lovitura de flanc, fără să aibă trupe bine instruite, au fost rușinos înfrânși. Acest adevăr l-au aflat adversarii lui Frederic cel Mare. Inainte de începerea celui de al doilea război silezian, Frederic scrisese o mică broșură, cu desene proprii, pentru generalii săi și o tipărise în număr restrâns. Intr'însa el descria o lovitură de flanc, pe care o recomanda generalilor săi. Le punea în același timp în vedere, să nu ia cu dânșii în campanie această broșură. Totuși doi generali o luară; căzură apoi prizonieri și așa se găsi la dânșii planul regelui. Natural că scrierea a fost imediat multiplicată, iar conținutul ei trâmbițat în lume. Toți cunoșteau acum metoda lui Frederic. Nimărui însă nu i-a reușit s'o imite. Toți cunoșteau secretul și totuși el și-a învins încă de multe ori adversarii cu lovitura sa de flanc. Așa a câștigat Frederic zdrobitoarea victorie dela Leuthen, unde cu 35.000 Prusieni a înfrânt 65.000 Austrieci, pentrucă trupele sale erau mai bine instruite și pentrucă instrucția lor dădea regelui posibilitatea să execute în adevăr ceea ce plănuia.

Noul Epaminonda

In câteva opere de istoria războiului se găsește observația, că nu se știe cum a ajuns Frederic la ideia loviturii de flanc. Adevărul e că el a căpătat-o prin studierea bătăliilor lui Epaminonda. In primul război silezian i se întâmplase de multe ori lui Frederic, că ordinea sa de bătălie se desfășurase piezișă față de flancul stâng al adversarului. Regele căută exemple corespunzătoare și așa ajunse la Epaminonda.

De fapt ordinea piezișă de bătălie murise odată cu anticitatea greacă

Căci Romanii luptau altfel decât Grecii. Ei înaintau în coloane eşelonate în adâncime, nu în falange lungi. Aceste coloane înguste aveau un punct de sprijin cu totul diferit. Ele nu se mişcau în jurul axei atât de tare ca şirurile greceşti. De aceea arta lui Epaminonda fu uitată. Pe vremea lui Frederic cel Mare se lupta din nou în falange, acestea erau chiar mai lungi şi mai subţiri decât liniile de luptă antice. Dar aceste falange nu se mai mişcau în jurul axei, căci liniile luptau cu arme de foc, nu cu lănci şi cu scuturi. Dacă Frederic voia să reînvie ideia lui Epaminonda, el trebuia să se refere la ideia fundamentală a acestuia: acela va câştiga bătălia, care va putea avea superioritatea în punctul decisiv al bătăliei. Frederic luă ca punct decisiv al bătăliei aripa stângă a adversarului şi-şi aşeză în consecinţă propria-i falangă în linie oblică, cu forţele în aripa dreaptă. In plus, îşi instrui soldaţii să tragă mai întâi în direcţie jumătate oblică asupra acelei părţi din cavalerie, care se afla la aripă stângă inamică. Propria aripă stângă era instruită de Frederic să hărţuiască pe inamic, în timp ce lovitura propriu zisă rămânea în seama aripei drepte întărite. Ca şi Epaminonda, Frederic era convins de valoarea superioară a trupelor de călăreţi bine instruite. Avea nevoe de ele din două motive: în primul rând călăreţii grei susţineau atacul în flanc al aripii drepte, în al doilea rând ei trebuiau să caute să ajungă în spatele inamicului.

Importanţa topografiei

Adevărata pregătire a luptei rămânea în sarcina cavaleriei uşoare.

In anticitatea greacă stăteau faţă în faţă relativ puţini luptători. Chiar patru mii de oameni formau o armată mare. Pe vremea lui Frederic al II-lea o armată era de zece ori mai mare. A duce în ordine o asemenea masă de oameni în luptă, mai mult, a învinge cu ea un adversar adesea chiar mai puternic, presupunea o foarte bună cunoaştere a terenului şi a mişcărilor adversărului. Stabilirea acestor două elemente era misiunea cavaleriei uşoare. Când ea şi-a îndeplinit prima misiune, trebuia să mai execute şi manevra destinată să înşele pe inamic sau să ascundă propriile mişcări.

Schlieffen şi planul său

Unul din cei mai însemnaţi soldaţi ai vremurilor moderne a fost contele german von Schlieffen. Numele său e pomenit continuu în articolele de fond din lumea întreagă, când, în război, este ameninţat vreun flanc inamic.

„Să fie iarăşi un plan Schlieffen?", se întreabă în asemenea caz gazetarii. Contele Schlieffen a fost şeful Marelui Stat Major german pe la începutul secolului nostru. El e autorul planului fundamental de operaţii, după care Germanii au lucrat în August 1914 în Apus. Planul Schlieffen prevedea o gigantică lovitură de flanc. El voia să provoace un nou Leuthen, dar de proporţii colosale.

Acest plan urma să hotărască de soarta Franţei. In opera sa despre arta războiului, Schlieffen numeşte lovitura de flanc „cel mai important punct din istoria războaelor".

Inainte de a vorbi mai departe despre planul Schlieffen, să ne repauzăm puţin şi să recapitulăm: Pe baza exemplelor lui Epaminonda şi al lui Frederic cel Mare am pătruns în amănuntele şi la elementele fundamentale ale unui plan de bătălie. Am învăţat cum se poate câştiga cu forţe mai slabe o bătălie, când o scoatem din întepeneala ei originară şi o transformăm într'o bătălie de mişcare. Frederic cel Mare spunea: „Flancurile — nu se poate repeta îndeajuns acest lucru — sunt punctul slab al unei armate. Atacat de front şi de flanc şi cu spatele tăiat de cavalerie, duşmanul îţi va cădea în mână om cu om. Aceasta nu mai e o bătălie, ci distrugerea completă a adversarului."

Strategie şi tactică — deosebirea dintre ele

Cum se chiamă ştiinţa aceasta ciudată, de care ne-am lovit când am vorbit de Epaminonda şi de Frederic? E tactica, în anumite împrejurări poate să fie şi strategie. Ca să lămurim această aparentă contrazicere, trebue să spunem, că limitele dintre tactică şi strategie se suprapun uneori.

Tactica înseamnă întrebuinţarea adecvată a trupelor în scopul de a câştiga o bătălie.

Strategia e planificarea şi organizarea adecvată precum şi folosirea adecvată a bătăliilor şi luptelor parţiale, în scopul câştigării victoriei finale a războiului.

Insfârşit, operaţiunile sunt dispoziţiile şi instrucţiunile, aşa cum reiese din planul strategic.

Planul lui Epaminonda era strategie, căci una şi singura bătălie dela Leuktra a decis asupra întregului război dintre Tebani şi Spartani.

Lui Frederic nu i-a reuşit niciodată, să facă din ordinea piezişă de bătălie baza unui plan de campanie complect. Cu ea el a izbuti să decidă numai în bătălii parţiale.

Regele prusian a luptat cu patru milioane de Prusieni contra a nouăzeci milioane de alte neamuri. El nu dispunea deci de aşa de multe forţe, câte ar fi fost necesare, ca să oblige pe adversar la o luptă decisivă, să-l distrugă şi să-i urmărească resturile cu forţe atât de puternice, încât inamicului să nu-i rămână altceva, decât să capituleze definitiv. In plus, Frederic a trebuit să-şi împartă forţele, pentrucă lupta mereu pe mai multe fronturi şi pentrucă era obligat să întrebuinţeze o parte din armată ca siguranţă contra atacurilor prin surprindere. Un pitic lupta contra unor uriaşi şi-i învingea aproape întotdeauna. In această folosire a forţelor inferioare pentru învingerea forţelor superioare se recunoaşte geniul strategic. Când adversarii săi îl credeau distrus, „Bătrânul Fritz" se înălţa ca ridicat de o mână vrăjită şi se arunca într'o nouă bătălie. A bătut aşa de des pe inamicii săi, că în şapte ani nu le-a reuşit celor 90 milioane să învingă cele 4 milioane. Din contra: ei au fost nevoiţi să lase lui Frederic ceea ce poseda şi pentru care începuse lupta.

Si în secolul al XX-lea: falange

Ideia lui Epaminonda fusese multă vreme uitată şi reînviase cu regele Frederic al Prusiei. La fel a fost uitată şi ordinea piezişă de bătălie a lui Frederic, după ce a închis el ochii şi când Napoleon prezenta popoarelor Europei noua sa tactică pe coloane. Se părea că falangele secolului al XVIII-lea sunt complect înmormântate. Dar secolul al XIX-lea îşi aminti din nou de ele. Statul Major prusian scoase din uitare ideile marilor comandanţi ai trecutului. Moltke a fost un discipol al lui Frederic cel Mare, dar stăpânea în acelaşi timp şi arta lui Napoleon. Când apoi contele Schlieffen ajunse în fruntea Marelui Stat Major, armatele europene deveniseră neînchipuit de mari. Acum se opera cu armate de miloane. In mod natural reapăru falanga, ordinea largă de bătălie.

Contele Schlieffen îşi întemeia planul său pe o falangă. Acest plan se născu cu mult înainte de războiul mondial. Cauza consta în raţionamentul, că Germania poate, în cazul unui război, să fie atacată din mai multe părţi. S'ar repeta cu Germania ceea ce se întâmplase cu Prusia lui Frederic cel Mare. Evenimentele au dat dreptate lui Schlieffen: Germania fu ameninţată în acelaşi timp de Rusia, Franţa şi Anglia. Ţinând seama de forţele armatei germane, era imposibil, să se poată opune pe toate fronturile forţe egale cu acelea ale inamicilor superiori. Era deci necesar să se aplice în această luptă inegală arta războinică a Bătrânului Fritz.

De aceea strategia lui Schlieffen urmărea să bată şi să distrugă mai întâi inamicul din Vest. Cu forţele devenite astfel libere Germania se putea apoi îndrepta spre Est.

„Lăsaţi pe Ruşi să înainteze!"

Pentru a se distruge adversarul din Vest, trebuia să se dea o lovitură în stil frederician. Frontul inamicului din Vest se termina într'o parte la picioarele munţilor elveţieni, în cealaltă, la graniţa belgiană. Lovitura se putea da cel mai bine contra flancului stâng al inamicului, pentrucă flancul drept al armatei franceze se rezema pe munţii elveţieni. Era necesar să se înconjoare inamicul din direcţia mării. Flancul stâng al acestuia trebuia apăsat dintr'o parte şi dat peste cap, iar manevra colosală avea de scop să încercuiască şi să distrugă forţele adversarului.

Schlieffen era un prea bun discipol al lui Frederic, ca să nu-şi dea seama, că planul său se putea îndeplini cu succes, numai dacă flancul drept german era îndeajuns de puternic, ca să aibă superioritatea absolută la punctul decisiv al bătăliei şe deci asupra inamicului. Schlieffen era un gânditor ce nu se înspăimânta de nimic. El voia să obţină întărirea cu orice preţ a flancului drept, chiar cu preţul, că în mod pasager frontiera de Răsărit a Imperiului urma să fie lăsată aproape fără apărare. Planul Schlieffen conta, la începutul războiului, pe o înaintare a Ruşilor.

Mareşalul von Schlieffen muri la începutul anului 1913. Nu mai putu să străjuiască la executarea planului lui. Se afirmă că în ultimul ceas ar fi spus: „Întăriţi flancul drept!" Un an mai târziu veni războiul mondial, iar planul Schlieffen fu executat în lipsa autorului lui. Bărbaţii care l-au tradus în fapt n'aveau avântul decedatului mareşal. Planul li se părea prea riscat. Schlieffen se gândise chiar la posibilitatea că inamicul ar putea reuşi să rupă la mijloc sau pe dreapta aripa stângă a Germanilor.

Marele plan dă greş

Schlieffen spunea, că acest lucru nu trebue să neliniştească; toate forţele trebuesc adunate pentru lovitura de flanc din dreapta, care să ducă trupele germane în spatele inamicului, deci în inima lui. Urmaşii lui Schlieffen erau de părere, că nu-şi puteau lua răspunderea unei străpungeri a liniilor germane. Pentru a se asigura populaţia civilă, ei întăriră falanga mai mult decât prevăzuse Schlieffen. Această întărire se făcea în detrimentul aripei drepte. Când începu apoi marea bătălie şi când Ruşii, aşa cum prevăzuse Schlieffen, pătrunseră în Prusia Orientală, se mai luară încă patru divizii dela flancul drept pentru a fi duse în Prusia Orientală.

Ce s'a întâmplat apoi cu planul Schlieffen, se ştie. Germanii reuşiră în adevăr să bată pe inamicul din Est şi mai reuşiră să ţina timp de patru ani jumătate frontul de Vest pe pământul francez. Dar distrugerea armatei inamice, care a fost visul lui Schlieffen şi care trebue să fie ideia conducătoare a oricărui comandant german, n'a reuşit, pentrucă jumătate din omenire s'a repezit asupra frontului german înţepenit în Flandra. Idealul lui Schlieffen, mişcarea irezistibilă a bătăliei, părea realizată numai în primele zile ale campaniei; apoi planul se împotmoli în noroiul şi nămolul tranşeelor şi înapoia reţelelor de sârmă ale războiului de poziţie.

Ideia însă nu moare

Doi bărbaţi influenţaţi de Schlieffen, Hindenburg şi Ludendorff, au arătat, printr'un exemplu clasic, că ideile îndrăzneţe ale lui Schlieffen au fost cele adevărate. In bătălia dela Tannenberg ei au reuşit să încercuiască şi să nimicească pe Ruşii superiori ca număr. Această bătălie a rămas pentru soldatul german un ideal, care i-a ajutat să înfrângă amărăciunea înfrângerii. In timp ce strategii celorlalte popoare credeau, că din experienţa războiului mondial se poate trage învăţătura, că odată cu planul nereuşit al lui Schlieffen a fost îngropată definitiv şi: ideia lui Epaminonda şi că pe viitor va exista numai un război de poziţie (linia Maginot), profesorii germani de arta războiului rămaseră credincioşi idealului războiului de mişcare şi scopului distrugerii armatei inamice. Formula pentru această concepţie provine tot dela Schlieffen. Ea este: „Cannae!" Si Cannae a fost o bătălie din anticitate. In această bătălie Hanibal, cu forţe mai slabe, a bătut şi distrus printr'o măreaţă flancare din ambele părţi pe Romanii mult mai puternici. Pornind dela studiul acestei bătălii, Germanii au dus mai departe arta lor de război şi au transformat-o într'un sistem de gândire militară, a cărui superioritate se evidenţiază de abia astăzi.

(Seria de aricole se va continua)

Signal Nr. 16 Anul 2, Numărul 2 din August 1941 — Apare odată la 14 zile — Redactor-şef Harald Lechenperg. Locţiitor al redactorului-şef Heinz Medefind / Editura şi tiparul: Deutscher Verlag, Berlin SW 68, Kochstr. 22-26
Toate drepturile rezervate / Alle Rechte vorbehalten / Tutti i diritti riservati / Tous droits réservés / All rights reserved / Entered as second class matter at the Postoffice at New York, N. Y. / Printed in Germany

Avionul de luptă

DORNIER DO 215

reunește calități superioare de zbor cu o mare putere de luptă. Repartizarea armamentului asigură cele mai bune câmpuri de tragere în toate direcțiile.

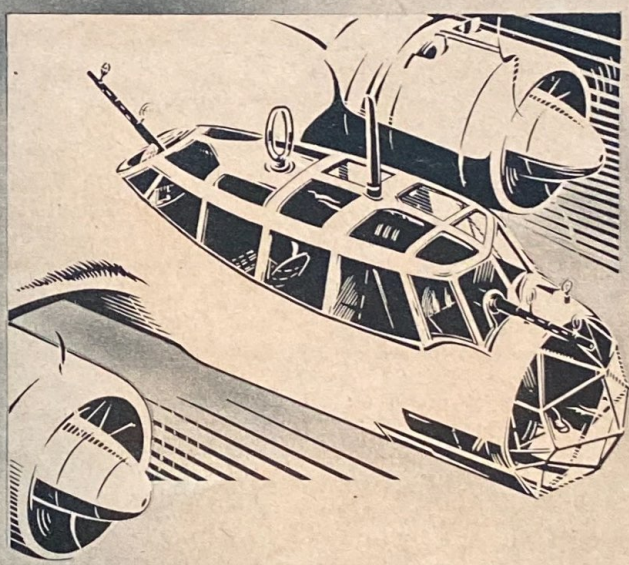

Incăpătoarea nacelă, complect transparentă, adă postește întregul echipaj de 4 oameni, care poate să lupte în mod ideal în timpul zborului

DORNIER-WERKE.

G. M. B. H. / FRIEDRICHSHAFEN

Câmpul de bătălie al tancurilor

O fotografie aeriană de pe câmpul de bătălie al tancurilor dela Indura, la 60 km NE de Bialystok. Inainte de h[illegible] tă s'ar fi putut vedea numai un câmp verde, străbătut de un drum de care (mijloc). Acuma a trecut peste el vi[illegible] bătăliei, iar şenilele tancurilor au scos la iveală calcarul alb al terenului. Bombe aeriene au scormonit cra[illegible] adânci în pământ. Curbe ciudate, cercuri şi patrulatere indică drumul urmat de tancuri. Din aceste urme se poate citi fiecare fază a bătăliei, după cum tancurile au evitat pe adversar, ca să nu-i ofere o ţintă favorabilă sa[illegible]u i[illegible]onjurat, ca să-i caute punctul cel mai slab şi să-l distrugă

Fotografii: Bayer (PK)